

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1897—1932.

1935

Péntek, 1935. június 21.
136. szám

Parlamentí nyelvhasználat

Írta: Hegedüs Nándor dr.

A lapok mint különös eseményt könyvelik el, hogy a német képviselők német nyelven tették le az esküt az újonnan megnyílt csehszlovák parlamentben. Csak a mi szemünkben különös ez. Csehszlovákiában azonban egészen természetes. A parlamentek nyelvhasználata már a háboru előtt sem volt egységes Európában. Tulajdonképpen csak három országgyűlés jöhetett számításba: a magyar, az osztrák és a svájci.

A magyar parlamentben mindenki magyarul volt köteles beszélni a horvátok kivételével, akik horvát nyelven is felszólalhattak. A horvátok ebből a jogból azonban csak 1907-ben csimáltak gyakorlatot, amikor megindították az obstrukciót a vasúti szolgálati pragmatika törvényjavaslata alkalmából. Eleinte — csak demonstrációképpen — horvátul kezdték a szónoklatokat, mondván: visoky sabore (tisztelt Ház!), később azonban egészen horvátul beszéltek, a gyorsírói napló eleinte szó szerint közölte e beszédeket horvátul és magyarul. Később azonban a magyar gyorsírói napló csak annyit említett meg, hogy X. Y. horvátul beszélt. Természetesen alig akadt valaki, aki értette volna őket és rendszerint csupán egy Hédvary Lehel nevű képviselő szakította félbe a Ház unalmát egy-egy rikkantással, hogy: nem igaz, amit mond, hallatlan, miket beszél, stb. Egyébként azért idegen nyelven is elhangzottak nyilatkozatok, mert a házszabályok szerint idézeteket más nyelven is szabad volt felolvasni. Ezzel egyes képviselők bőségesen is éltek, különösen Vaida, aki román idézetekkel tarkította a beszédeit és a türelmetlenkedő képviselők tiltakozását az elnök mindig leintette azzal, hogy ehhez Vaidának joga van és ebben őt nem lehet korlátozni. A magyar parlament történetében a román nyelv használata körül egy ízben volt különösebb vita, amikor Doda nyug. tábornokot képviselővé megválasztották és ő román nyelvű levélben jelentette be a Háznak, hogy a helyét nem foglalja el, de azért mandátumáról sem mond le. A mandátumot a Ház megsemmisítette, de nem a román levél miatt, hanem azért, mert az, aki mandátumát nem mutatja be, nem tekinthető képviselőnek.

Azt külön mondani sem kell, hogy a svájci parlamentben egyforma joggal lehet a német, francia és olasz nyelvet használni. Nem is volt emiatt soha a legkisebb viszály sem. Ez ott olyan természetes, minthogy mindenki olyan nyelven imádkozik, amilyen akar.

A háboru után a nyelvi kérdés sokkal nagyobb jelentőségre tett szert, mint azelőtt, mert erősebb hullámokat vert a nacionalista szenvedély is. És itt elsősorban a cseh parlamentről kell megemlékezni. Semmi csodálatos nincs abban, hogy a prágai parlamentben a német képviselők németül tették le az esküt, mert a prágai országgyűlésen mindenki saját anyanyelvén beszél, tehát a cseh, vagy tót nyelven kívül németül, magyarul, ruténül, len-

Európai bonyodalmakra vezet az angol—német flottamegegyezés

Izgalom Párisban és Moszkvában — Franciaország tengeri haderejét kétszeresére növeli — Moszkva szerint végképp megbukott a leszerelés gondolata

Forr a diplomáciai katonai, nyilatkozatok röpöködnének szenátusban, képviselőházban, Páris, London, Róma, Tokió, mind egy-egy állomása a világ békevágó reménységének. Ez a reménység most mind szertefoszlik, a nyilatkozatok keserűek, elszántak, hol van már a pár év előtti sima, előzékeny hang. És mindez amiatt a bizonyos 35 százalék miatt. Az angol flotta 35 százalékát engedélyezte ugyanis a londoni egyezmény Németország számára. Ez még nem is lenne olyan nagy baj, nagyobb baj az, hogy az angol diplomácia defenzív állások-

ba vonult vissza és — védekezik. A londoni flottaegyezmény a flottakorlátozások kiindulópontja — mondja London, de Páris, Róma és Moszkva nem hajlandók akceptálni ezt az álláspontot. A francia—olasz diplomáciát tulajdonképpen nem is Németország nyugtalanítja, hanem Anglia magatartása, Anglia már sokszor szolgált meglepetésekkel. És emellett a tevékeny Ribbentrop báró tulsokat idézik Londonban, a német frontharcosok küldöttsége pedig éppen most érté földet a doweri partokon.

Négyszázezer tonnatartalmu lesz a német flotta

Német illetékes helyen meglelégedéssel fogadták a londoni megegyezésről szóló híreket. Hivatalos helyen hangsúlyozzák, hogy ez az első komoly lépés Európa pacifikálása felé. A német sajtó megállapítja, hogy a londoni egyezmény tárgyilagos és gyakorlati nemzetközi tény. Az angol haderő 1 millió 200 ezer tonna,

a német flotta a 35 százalékos kulcsnak megfelelően, 400 ezer tonnatartalmu lesz.

A Daily Express értesülése alapján azt írják a német lapok, hogy von Ribbentrop közölte az angol kormánnyal, hogy a német kormány 1942-ig befejezőleg öt, összesen 22 ezer tonnatartalmu csatahajót, 16 cirkálót, 50 torpedónaszádót és 30 tengeralattjárót épít.

Holton Eyres Monsell, az angol admirális első lordja, tegnap esti rádióbeszédében azt mondta, hogy az angol—német flottaegyezmény határozott kiindulópontja a flottakorlátozásoknak, mert

a német flotta ezentúl soha sem fogja túlépni az angol flotta 35 százalékát.

Az egyezmény fontos előkészítője az általános flottakorlátozásoknak, mert Németország nemcsak Angliával, hanem a többi államokkal

gyelül. Minden pártnak külön klubja van a parlament épületében és annak az aitanján a párt a saját nyelvén írja ki egyedül, hogy kié a helyiség, például: Magyar Nemzeti Párt Klubja. A cseheknél olyan szigoruan veszik a kisebbségi pártok a maguk nyelvhasználati jogait, hogy amikor dr. Czeh, a jelenlegi német szociáldemokrata miniszter, képviselőházi alelnök volt, sohasem akart tényleg elnökölni, hogy ne legyen kénytelen csehül vezetni a tárgyalást, mert ezt jogfeladásnak tartotta volna. Ezért annál is inkább volt része cseh sovinszta támodásban, mert Czeh ur zsidó. De azért a kisebbségi képviselők nem zárkoznak el a prak-

szemben is tartózkodik a flottaversengéstől. A Londonban kötött megállapodás az egész világ békés kapcsolatait mozditja elő.

A Daily Telegraph szerint Eden párisi megbeszélései biztosítani fogják Laval miniszterelnököt, hogy az angol—német egyezmény nem fogja befolyásolni a Stresában létrejött egységfont politikáját.

Ribbentrop Párisba utazik, hogy eloszlassa a francia aggodalmakat

A Daily Telegraph jelenti, hogy Ribbentrop báró két-három héten belül német szakértő küldöttséggel Párisba utazik, hogy megvitassa a német—francia tengeri haderő viszonyát. Ribbentrop egyébként még Londonban tartózkodik és ma 40 perces tanácskozást folytatott Baldwin angol miniszterelnökkel, aki a megbeszélés után Eden lorddal tanácskozott. Eden ma délben elutazott Párisba, miután megkapta kormányának részletes utasításait a francia vezető körökkel való tárgyalásaihoz. Utazásának az a legfőbb célja, hogy a francia kormány aggályait a Londonban létrejött egyezményvel kapcsolatban eloszlassa és a neheztelést megszüntesse. Ezenkívül meg kívánja védeni a külön egyezmények kötésének elvét. is.

tikum elől sem. Így például Szüllő Géza magyar keresztényszocialista képviselő gyakran tartja tótul a beszédeit, hogy mindenki megértse. Érdekes esete volt pár évvel ezelőtt Richter János szenátornak, aki a háboru előtt a magyar képviselőháznak is tagja volt. A szenátor magyar nemzetiségű volt, de mivel azt akarta, hogy fejtegetéseit a csehek is megértsek, ennél fogva németül akart beszélni. Az elnök azonban nem engedte, hanem arra szorította, hogy vagy beszéljen csehül, vagy magyarul, de németül semmi esetre sem, mert ehhez nincs joga.

A román parlamentben csakis románul le-

het felszólalni, de a képviselői, vagy szenátori minőség nincs nyelvtudáshoz kötve. A beszédek felolvasni is lehet.

A nyugati parlamentek a háború előtt nem is foglalkoztak ilyen problémával, mert ez számukra nem volt aktuális. De a háború után a helyzet megváltozott. Franciaország sem volt többé az a homogén nemzeti állam, mint azelőtt, mert Elzász sok németet hozott az országnak. Körülbelül öt évvel ezelőtt történt, hogy egy Hauler nevű elzászi képviselő a székesenés, ami a francia kamrában támadt a „boche” nyelv hallatára. Nacionalista oldalról zaiosan tiltakoztak a német beszéd ellen. Azonban a kamara elnöke kijelentette, hogy a képviselő nem németül, hanem elzászi nyelven beszélt, amit az ország számos polgára használ és így természetesen élfhet vele az államélet megnyilvánulásának legmagasabb fórumán: a parlamentben is. Ezt a felfogást osztotta Poincaré is. Ugy hangzik ez, mintlha nálunk valaki magyarul beszélné a parlamentben és az elnök azzal engedélyezné ezt, hogy itt nem magyar beszédre, hanem erdélyi nyelvről van szó, amit a lakosok saját körükben beszélnek és így nem tiltható meg ennek a nyelvnek az elhangzása a román alkotmányos élet legmagasabb csucsán, a parlamentben sem. Nemrégiben még a balti államoknál olyan szabad elvűség dominált, hogy egy ízben szó volt arról, hogy a lett kormány megalakításával Schiemann német kisebbségi képviselőt bízzák meg. Esztországban a választói törvény még azt is megengedi, hogy a képviselőválasztásnál a hivatalos szavazólistát minden párt nyelvén is ki kell nyomni, ami azért fontos, mert így a jelöltek keresztneveit nem kell az államnyelvre átfordítani. Persze ez a szén korszak ott is elmúlt és ma ezek a Hlupiti államok tul akarnak tenni nacionalizmus terén a régi Oroszországon.

Érdekes, hogy a régi Magyarország a latin nyelvek kiszorításának s a magyar nyelv bevezetésének legizőbb harcosa egy román ember volt, mert fel van jegyezve, hogy Goidu Emanuel adta be saját iniciatívájából az első magyar nyelvű iratot a budapesti hétszemélyes táblán 1825-ben és ezzel megtörte a latin nyelv uralmát.

Azóta sokat ment a világ előre is, vissza is. A nemzetek szabadságáért vívott nagy világháború után egyesek szemében mégis csodaszámba megy, hogy a német képviselők saját nyelvükön tettek esküt a cseh parlamentben.

Franciaország a Népszövetség elé viszi a londoni egyezmény ügyét.

Párisi jelentések szerint, míg hivatalos helyen teljes nyugalommal fogadták a londoni híreket, addig a francia sajtó idegessége nőttön nő. Érdekes, hogy hivatalos helyen eddig még nem nyilatkoztak a német-angol egyezményrel kapcsolatban, viszont a párisi sajtó már a legkalandosabb lehetőségekről úgy ír, mintha azok a legközelebbi órákon belül befejezett tények volnának.

Igy például az Echo de Paris egészen határozott formában azt írja, hogy

londoni egyezmény után Franciaország tengeri haderejét a kétszeresére emeli.

A Paris Soir viszont úgy tudja, hogy Franciaország a londoni megegyezés ügyét a lehető legsürgősebben a Népszövetség elé viszi.

Tény ezzel szemben az, hogy tegnap délután Regnier, Fabry és Pietria pénzügyi, hadügyi és haditengeri tárca miniszterei fontos tanácskozásra ültek össze. Megbeszélésük közel két órát vett igénybe, a tanácskozásokra hivatalos jelentést nem adtak ki, azonban a Le Journal óriási jelentőséget tulajdonít a három miniszter megbeszélésének.

A tegnap esti párisi sajtó úgy tudja, hogy Edén lord a legközelebbi jövőben Párisba érkezik, ahol egyrészt

beszámol az angol-német flottaegyezmény megkötését megelőző tárgyalásokról.

másrészt azonban előterjesztéseket tesz arra vonatkozólag, hogy

Franciaország is csatlakozzék a londoni egyezményhez.

A Le Temps Macdonald külsőben álló amerikai utjával foglalkozik és valószínűnek tartja, hogy a titkos tanács elnöke az Egyesült Államokban az ugynevezett angol-szász arcvonal kiépítését készíti elő.

Más lapjelentések szerint a francia szükségleteket egyáltalán nem vette figyelembe az angol-német tengerészeti megegyezés. A Petit Parisien azt írja, hogy Franciaországnak vissza kell venni teljes cselekvési szabadságát.

Laval külügyminiszter meg fogja mondani Edén lord angol miniszternek, hogy

a Londonban létrejött megállapodás súlyos hátrányt jelent a nemzetközi együttműködés számára.

Laval francia miniszterelnök és külügyminiszter tegnap a kamara külügyi bizottságának ülésén részletesen beszámolt a politikai helyzetéről, varsói, moszkvai tanácskozásairól, majd pedig hangsúlyozta, hogy azok a szerződések, melyeket a moszkvai tanácskozások eredményeképpen Franciaország aláírt, **nem tránvulnak egyetlen állam ellen sem.**

A londoni egyezmény eddigi látszólagos eredményei inkább aggasztóak, mint kedvezőek. Fabry hadügyminiszter a francia szenátusban kijelentette, hogy a kormány az első évi szolgálati idő után

még hat hónapig fegyverben tartja az 1935. évi kontingens áprilisban besorozott utjoncait

és egy évig az októberieket. Ezt az eljárást a kormány csak a nemzetközi biztonságra irányuló tárgyalások kedvező fordulata esetén módosítja.

Tokio ugylátszik közömbös a londoni megegyezés iránt. A londoni német-angol tengerészeti egyezményt itt úgy tekintik, mint lokális jellegű eseményt, amely nem befolyásolja a nagyhatalmak közötti flottahelyzetet.

Annál kevésbé közömbös Moszkva. A Pravda az angol-német megegyezésről írva azt írja, hogy ezzel **Anglia végképp eltemette a leszerelés gondolatát.** A Pravda szerint Anglia ezt az egyezményt a saját flottájának növelésére használja fel.

Mindez azt bizonyítja, hogy

a jövő kulcsa megint a francia diplomácia kezébe került.

A hagvományos francia okosságokon mulik most, hogy a londoni egyezmény a békére hasznos politikai eszköz lesz-e, vagy pedig egy észnélküli fegyverkezési verseny elindítója.

SZÉKREKEDÉS ESTE EGY GRAIN DE VALS MEGHAJT HIZÁSI HAJLAM EGY LEFOGYASZT

Gyilkolt a gépmember

Írta: STEAPHEN J. WOOLF

Ujabb, de most már végzetes tréfát engedett meg magának „Alfa-Robot”, a csodálatos amerikai gépmember, melyet nemrég mutattak be a nagy nyilvánosság előtt. Alfa a legcsodálatosabb acélautomata, amit emberi agy eddigéig kigondolt. A gépmember két méter magas, tetőtől-talpig nikkelezett teste van, megalkotója pedig Harry May, híres mérnök-tanár, akit egy a maga nemében valóban páratlanul álló bűnügy kapcsán most letartóztatott a newyorki rendőrség és csak nagy óvadék ellenében helyezték szabadlábra.

A kellemetlenségnek a gépmember az okozója, áldozata pedig egy Harriman nevű tudós, akit a Robot meglátogatott és halálra ijesztett. A rendőrség azt kutatja, vajjon a két tudós között volt-e ellenséges viszony, aminek esetleg ilymódon vetett végét a mérnök. Mert ha nem volt, akkor csupán balul sikerült kísérletért felel May tanár. Ellenkező esetben ez a világ első gépmemberrel elkövetett gyilkossága.

Néhány hónappal ezelőtt az egész világot bejárta a hír, hogy a nyilvánosság előtt bemutatott gépmember milyen ádáz módon élt vissza megteremtője és gazdája bizalmával. A bemutató előtti héten a tanár szorgalmasan dolgozott találmányán, nehogy a közönség előtt szégyent valljon vele. Egyik programpontja az lett volna, hogy revolvert ad Alfa kezébe és célbalövet vele. Valahogyan csekély hiba támadt a gépmember szerkezetében és mikor a revolvert felemelte, annak csövét egyenesen May Harry szívének irányította. Kattogás és berregés hallatszott, majd felvillant az acélszerkezetben a rövidzárlat fénye, a következő pillanatban pedig elsült a revolver és a golyó a tanár bal kö-

nyökét furja keresztül. Az volt a szerencséje, hogy idejében félreugrott és így a lövedék nem oltotta ki életét.

Ugyanezen az estén a tanár segédjével is elbánt a robotos acélszörnyeteg. Mintha csak ez volna: munkaközben felemelte egyik karját és ráejtette az előtte guggoló asszisztens koponyájára. A szerencsétlen ember feje betört, kórházba kellett szállítani, ahol csak hosszas kezeléssel mentették meg az életnek és tudományának.

Harry May mérnök-tanár az elmúlt hét egyik estéjén barátságos körülmények között fogyasztotta el vacsoráját kiváló vendége, Harriman fizikus társaságában. Az asztalnál természetesen Alfa szolgált fel, mégpedig a szakavatott inas minden ügyességével. A fotocellák segítségével irányított gép csodálatos, pontos munkája megdöbbentette a tudóst, aki eddig valami ügyes szemfényvesztésnek ítélte a gépmember sikereit. A vacsora alkalmával is kételkedett abban, mintha a robotgépet hasznos munkára lehetne felhasználni és ezt a véleményét nem is titkolta barátja előtt.

May Harry idegesen pattant fel és így szólt barátjához:

Hogy bebizonyítsam önnek mennyire hasznos a találmányom: legközelebb meggyőzőm önt! Legyen rá elkészülve, hogy csodálatos meglepetésben lesz része!

Napok multak el az eset óta és Harriman valószínűleg teljesen elfeledkezett May barátja szavairól, amiért aztán életével kellett lakolnia! A pünkösdi ünnepek előestéjén különös dolgok történtek a Newyorki legszélső külvárosából Baltimore felé vezető országúton. A munkájukból késő éjszaka hazatérő emberek rémülve láttak az országúton egy szörnyű jelenséget, amely prüszkölve és dohogva száguldott tova és nagy, kerek szemeknek fényoszlopaival bevilágította maga előtt az

uttestét. Elképzelhetetlen ügyességgel kerülte ki az egymásután száguldó gépkocsikat, de a hazasiető emberekkel szemben már nem mutatkozott ennyire udvariasnak, mert a nyomozás szerint, mihelyt kiért a külvárosból, máris elgázolt egy tízenkétéves gyereket, akinek mindkét lába és egyik kara tört el az összeütközés hevében.

A föbbmázsás monstrum után hiába kiabált a gyerek apja, aki éppen akkor tért haza a fűszerestől. Mire a balesetet felfogta, a szörnyeteg már messze járt.

Harriman fizikus, akinek a világváros határában teljesen magányos, erdőszélen álló villája van, éppen ahhoz készült, hogy megerőteltő fejmunkája után pihenőre térjen. A világváros lárma elől a magányba menekült ember házat mindenki jól ismerte ezen a környéken és tudta, hogy annak minden ajtaja tárva-nyitva áll akár éjjel, akár nappal. Eppen ezért sohasem történt a házban semmiféle betörés vagy más büntény, mert hiszen Harriman közismert volt arról, hogy mindenét szétszította és csupán abból a kis pénzből élt, amit a háboruban szerzett rokkantsága után kapott az államtól.

Abban a pillanatban, amikor a tudós elhagyta a laboratóriumot és belépett hálószobájába, gyanus zöreire lett figyelmes és mire megfordult, már a szoba külsőben állt a szörny és vad kalimpalózással és éles prüszköléssel szedte szilánkokká a hozzá legközelebb eső butordarabokat. Harriman egyetlen alkalmazottja, egy vén háziszolga jelen volt ennél a találkozásnál és eldobálva a karján tartott ruhaneműket, rémülten menekült.

Hogy ezek után mi történt a hálószobában, azt a rendőri nyomozás fogja kideríteni. Tény az, hogy mire a háziszolga egy sereg segítségül hívott emberrel megjelent Harriman tragédiájának színhelyén: ott találta gazdáját elnyulva a parketten. Már nem volt benne élet. Fején és karján

Vesztégyár alá helyeztek Constantában egy palesztinai hajót

**A Har-Cion viszontagságai — Kártérítésért perlik a minisztériumot
Az angol követ tiltakozása**

Bucurestiből jelentik: A Curentul feltűnést keltő tudósítást közöl a constantai vámhatóságok önkényességeiről, amelyeknek a Constanta és Haifa között közlekedő és a Palestine Maritim Lloyd Ltd. tulajdonát képező „Har-Cion” nevű hajó esett áldozatul. A szolgálatban lévő C. Papurica vámtiszt utasítására

a hajót visszatartották és csak 17 óras késéssel hagyhatta el a kikötőt.

Visszatartják a hajót

A „Har-Cion” a 26. számú dokk-részletnél rakódott, Papurica vámfőnök arra való hivatkozással, hogy a hajóra szállított árukról elkészített kimutatásban nem szerepel az utasok podgyásza, betiltotta a hajó indulását.

A Palestine Maritim Lloyd képviselői azonnal interveniáltak és rámutattak arra, hogy az utasok podgyásza sohasem szerepel a kimutatásban. Egyébként is Chelarescu taxatőr és Ovidiu Apostolescu vámhivatalnok jelenlétében rakták fel azokat a hajóra. Papurica erre azt válaszolta, hogy a hajót egyébként sem engedi el, mert feljelentés van a kezében, amely szerint az egyik utas körülbelül kétfélmillió lei értékű aranypénzt visz podgyászában.

A hajó parancsnoka és a társaság képviselői kijelentették erre, hogy a legnagyobb készséggel állnak a vámhivatal rendelkezésére, az utasok és a teljes hajórakomány legszigorúbb ellenőrzése céljából. E kérdés fölött vita indult meg, míg végül is Papurica kijelentette, hogy

miután a nap lemenőben van és ő fáradt, az ellenőrzést csak másnap reggel 7 órakor eszközölheti.

Az angol konzul interveniál

A hajó parancsnoka és a hajóstársaság vezetői felhívták Papurica figyelmét arra, hogy a törvény bármiféle ellenőrzési joggal felruházta őt, ez azonban nem terjedhet odáig, hogy egy hajó indulását egy nappal elhalassza.

rettenetes sebek tátongtak. Nyilvánvaló, hogy ezeket a sérüléseket a gépember okozta.

A holttest mellett vérről átitatott levél hevert. A gyorsan előhívott rendőr és vizsgálóbíró felbontották a levelet és legnagyobb megdöbbenésükre a következőket olvasták ki abból:

„Kedves barátom! Igéretemhez híven elküldöm hozzád Roboimot, hogy átadja neked üdvözlőmet és annak bizonyítékát, hogy a világvárosi forgalomban is szinte önállóan tud közlekedni a találmányom! Ez az első eset, hogy elektromos vezeték nélkül működtetem Alját és mozgási erejét a benne elhelyezett akkumulátorokkal állítom elő! Hogy irányítását miként végzem, ezt egyelőre nem árulhatom el senkinek!”

A levelet igen kedves és kedélyes befejezéssel látta el Alfa gazdája. A detektívek értelmetlenül bámulták a szörnyüéseket, aztán nem sokat tekerőriáltak, hanem elmentek May tanárhoz, letartóztatták és bevitték a rendőrségre. A tanár kezét tördelve, vad kétségbeeséssel vette tudomásul, mily szörnyű bajt okozott a találmánya és váltig tagadja, hogy más célja is lett volna a gépemberrel, mint tudományos kísérletezés. Megjegyzi azonban, hogy a Robot szerkezetében feltétlenül újabb hiba történt, mert az acélszörnyeteg parancsa csak a levél egyszerű átadásáig terjedt. Hogy aztán a gépember rugdalózása és karjainak mozgatása közben leütötte a szerencsétlen fizikust, akinek felboncolása alkalmával egyébként kiderült, hogy voltaképpen az ijedség ölte meg, erre vonatkozóan May Harry a gépezetben történt kiszámíthatatlan defektusra hivatkozik.

A főtárgyalás fogja eldönteni, mi része volt a feltalálónak a tudós Harriman páratlanul tragikus elhalálása körül.

Különösképpen nem, ha olyan hajóról van szó, amely utasokat is visz s amely így előre megállapított menetrend alapján közlekedik. Ebben az esetben a hajó visszatartása egyenlő annak vestégyár alá való helyezésével. Ez pedig minden alapot nélkülöz, tehát törvénytelen és mint ilyen, kártérítésre kötelez.

A fáradtság, amelyre Papurica hivatkozott, nem akadályozta őt abban, hogy este 10 óráig a kikötőben üljön, anélkül, hogy megkezdte volna a revíziót, vagy utnak engedte volna a hajót, sőt mi több, a hajóra való fel- és leszállást is teljesen betiltotta. A hajóstársaság képviselői erre a constantai angol konzulhoz fordultak, minthogy a „Har-Cion” palesztinai lobogó alatt fut. Jenkins konzul és Muratis titkár személyesen interveniáltak a kikötőben, de ez sem volt elegendő a revízió azonnali megkezdéséhez, az angol konzul és titkáranak intrvenciója eredménytelen maradt.

Másfélmillió kártérítés

Reggel hét órakor Papurica a kikötőben volt. Felfordították a ládákat, a ketrecokat, a hajó legutolsó zugát is, négyórán hiábavaló munka után Papurica kénytelen volt kijelenteni, hogy nem talált semmit. Ezek után 11 órakor elindulhatott a Har-Cion, Hoare bucarestiben angol követ, aki történetesen ugyancsak Constantában tartózkodott, átiratban tiltakozott a külügyminisztériumnál.

A „Curentul” a következő megjegyzéseket fűzi a történetekhez:

„A vámhivatalnak törvényes joga van az ellenőrzéshez. Ennek elhalasztása és egy hajó vestégyár alá való helyezése törvénytelen. Papurica, a visszaélés értelmi szerzője a vámgazgatóság előtt fog felelni tettéért.

A hajóstársaság az angol konzulátus útján mintegy másfélmillió lei kártérítést kér az államtól.

Ha a vizsgálat Papuricát bűnösnek találja, úgy ki kell őt seperni a hivatalából.”

Villámcsapás okozta a rheinsdorfi katasztrófát

A kiszabadult 27. számú mérges gáz tömegesen szedte áldozatait

Bruxellesből jelentik: A rheinsdorfi katasztrófával kapcsolatban egyre valószínűbbek azok a már régen hangoztatott feltevések, hogy a katasztrófának voltaképpen rengeteg hivatalosan be nem ismert áldozata van. A hivatalos közlemény ugyanis nem említi a tüdővérzés következtében elhaltakat. Csak egyedül Wittenbergben százával haltak meg a város lakói a kiszabadult mérges gázok következtében kapott tüdővérzésben. A mentőosztagok több tag-

ja szintén meghalt, mert a védősisakok tökéletlenek bizonyultak a katasztrófa helyén elterjedt mérges gáz erejével szemben.

Ez a gáz, amelyet 27. számú gáz néven Reinsdorfbán gyártottak, könnyebb, mint a levegő és a levegővel keveredve romboló és terjedőereje megtízszereződik. A katasztrófa napján a villám becsapott a 27-es gázt gyártó műhelybe és a kiszabadult gáz elöntötte az egész vidéket kilométerekre.

Öngyilkos lett a sebisi postamesternő

Iliuta Aurelia luminállal mérgezte meg magát

Megrendítő öngyilkosság foglalkoztatja Sebis község lakosságát. Iliuta Aurelia postamesternő tegnap luminállal megmérgezte magát és meghalt. A postamesternő nagymennyiségű mérget veft be, úgy, hogy mire tettét észrevették, már önkivületi állapotban volt. Beszállították az ineui kórházba, ahol dr. Balogh Ernő igazgató-főorvos, aki személyesen szállította be az öngyilkost asszonyt, megpróbált rajta segíteni. A segítség azonban későn jött, mert a mérge már felszívódott a

szervezetbe és a postamesternő az ineui kórházban kiszenvedett.

A postamesternő férje, aki katona, hazatérkezve, a legnagyobb kétségbeeséssel fogadta felesége halálhírét. Az öngyilkosságot annál érthetlenebbnek tartják, mert a postamesternő a legjobb anyagi körülmények között, boldog családi életet élt. Iliuta Aurelia az egész község rokonszenvének örvendett és tragikus öngyilkossága nagy részvétet keltett. Az öngyilkos asszonyt holnap kísérik utolsó útjára.

Vezérképviselő: Excelsior, Buc., Calea Moşilor, 78

Borzalmas családi dráma Bucurestiben

Egy munkás levágta felesége fejét

Bucurestiből jelentik: Borzalmas dráma játszódott le tegnap éjjel a Cantemir-ucca 30. számú házban. Itt lakott huzamosabb idő óta Dumitrescu Stefan 50 éves munkás, 41 éves feleségével és négy gyermekével. A munkás tegnap este ingerülten tért haza és felesége kérdéseire gorombán válaszolt. Szót szó követett, majd veszekedés kezdődött a házastársak között, amely éjjelig tartott. Ezután az egész család lefeküdt.

Éjjel 2 órakor, amikor a család valamennyi tagja mélyen aludt, Dumitrescu felkelt és a konyhában egy hatalmas kést véve magához, visszatért a szobába és elvágta felesége nyakát. Az asszony kétségbeesett sikoltozására a gyermekek is felébredtek, de a férj izgalomában addig vadgosta az asszony nyakát, amíg annak feje elvált a törzsétől. A gyilkosság elkövetése után kirohant a lakásból és a hajnali órákig bolyongott az uccán, közben a krematórium mellett véres kezét megmosta, majd délelőtt 9 órakor a rendőnkveszturán jelentkezett és részletes vallomást tett rémes tettéről. A bestiális gyilkost letartóztatták.

Őfensége H. W. A. Deterding, a Royal Dutch világállam feje

A gigászi petroleumbálat milliárdos évi jövedelmei

Egyes fővárosi lapok egy oldalt kitevő, terjedelmes beszámolót közölnek. A beszámolót mérleg követi, amelynek jobb sarkában ez a név áll: H. W. A. Deterding, vezérigazgató. Csak annyi hogy:... vezérigazgató. Cimzések dolgában az Ujkor császárai meglehetősen szerények. Ez az aláírás ugyanis annyit jelent, mint egy katonai jelentés alján a Napoleon név. Az apróbetűs, egészoldalas vállalati jelentés pedig voltaképpen egy birodalom egyéves története. A birodalom neve röviden: *Royal Dutch. Gigászi, a föld minden részét magához ölelő világpók, amelynek ridég, számokalkotta szentélyeiben a petroleum tömjéne száll a falánk Motor Istenség bálványá felé.* Amerre ma emberek laknak a földön és ott is, ahol csak éppen vendég, vagy akár ellenségszámba mennek, mindenütt gépek hasítanak a föld belsejébe, hogy megnyissák az utat az új kor arányának, a petroleumnak. És a Motor egyre falánkabbá, egyre követelőbbé válik, a gép egyre mélyebb sebeket ejt a föld testén és egyre kétségbeesettebben egyre elszántabban folyik a nagy, világotjáró küzdelem új petroleumforrások után.

Morenitól Uj-Guineáig

A Royal Dutch mindenütt ott van, ahol csak sejtik a petroleum nyomát. Olyan országok kerültek előtérbe pusztán petroleumuk által, amelyeknek létezését eddig ugyszólván, csak a térkép hirdette. Még kőkorszakbeli da-ják fejedelmek halálordításától visszhangzik a mocsárlázás szumátrai őserdő, a tisztásokon már itt is, ott is petroleumkutak merednek az égnek és a petroleum utnak indul, az üzemyanagra éhes civilizált világ felé. És rengeteg sárga és barna kulj vére és verejtéke vegyül el a petroleummal. A Royal Dutche jelentéséből kitűnik, hogy a világ az elmúlt évben 208 és fél millió tonna petroleumot áldozott fel a gépek oltárán, 11 millió tonnával többet, mint az előző évben. Az emelkedésben elsősorban Oroszország és a délamerikai Venezuela állam vezetnek, de Románia, amely a világtermelésben a negyedik helyen áll, ugyancsak kivette a részét a petroleumérti küzdelemből. A román petroleumtermelés nyolc- és fél millió tonnát tett ki, egy millió tonnával többet, mint az elmúlt évben. Egyedül az Astra Romana 1 millió 700 ezer tonnával részesedik a termelésben.

A Royal Dutch gigászi világállamának rengeteg alattvalója van és ezek a polgárok ugyszólván a világ minden fájából tevődnek össze. Telivér mexikói indiánok, a régi aztékok utódai, mohamedán arabok, Budhahívó kínaiak, négerok, malájok, félvérek adják a munkásokat, míg a jobbandotált mérnök és tisztviselőosztályt kisajátítja magának a fehér ember. A kimutatás szerint egyedül Holland-Indiában 1800 európai és 22 ezer bennszülött áll a Royal Dutch szolgálatában. Morenitól Uj Guinea vadonáig folyik a harc a petroleumért.

Egy mérlegóriás...

Ha az ember a Royal Dutch mérlegét nézi, felmerül benne a kérdés: szabad-e ezt a kolosszust egyszerűen vállalatnak nevezni. Bármelyik tekintélyes ország költségvetésének számadataival felveszi a versenyt a Royal Dutch mérlege. A részvénytőke 998 millió 500 ezer holland forint, amit bátran kerek egy milliárdnak mondhatunk. Ez 67-68 milliárd lejnek felel meg. A román költségvetés végösszege a felét sem teszi ki ennek az összegnek, a mely megvilágítja a gigászi vállalat valódi méreteit.

A Royal Dutch elmúlt évi tiszta nyeresége 38 millió holland forint, több, mint két és fél milliárd lej. H. W. A. Deterding vezérigazgató

urnak fehé a jelek szerint pillanatnyilag nincsenek anyagi gondjai.

A petroleum pedig ömlik állandóan, a kutakon át egyre jön a Föld megfeketedett vére és akármennyi jön, soha nem elég. Mexikóban, Irakban, Hollandiában, India őserdeiben, a texasi mezőkön, Délamerikában, mintha a földből nőnének ki az újabb és újabb petroleumkutak szárazai. A kimutatásban olyan exotikus, malájhangzású nevek szerepelnek, mint Boenjo, Betoeng, Tarakan, mindegyik több százezer tonna termeléssel. Hogy ezek a vadhangzású, egzotikus nevek mért gyarapodnak évről-évre a vállalat jelentésében, annak a magyarázata igen tragikus. Benne van az emberiség egész, nagy fenyegető veszedelme: a növekvő nyersanyaghiány.

A reménytelenség küzdelme

Azok a szakemberek, akik ismerik a petroleumot, jól tudják, hogy hiába a mamutvállalat hiába a Royal Dutch egész földetostromló szervezete és Deterding és a kulik minden kiapadhatatlan energiája — a petroleum harca voltaképpen a reménytelenség küzdelme. Mert

hiába van a Royal Dutchnak egy milliárd holland forint alaptőkéje, ha egy szép napon — nem lesz petroleum. A termelés fejlődéséről szóló kimutatás egészen világosan mutatja, hogy az ugynevezett civilizált országokban és azokban az államokban, ahol kezdték a petroleumkiaknázást, az évi termelés már elérte legmagasabb szintjét. Az Egyesült Államok termelése ma is az első helyen áll a 123 millió tonnával, de ez a mennyiség két év alatt alig változott. Ugyanakkor, amikor Irak állam termelése a kilencszerezére emelkedett, a vállalat kutatói egyre újabb és újabb, egyre távolabbi és egyre egzotikusabb vidékeket keresnek föl. Ma még emelkedik a termelés, de kétségtelen, hogy a Royal Dutch a legnagyobb erőfeszítéseket teszi, hogy a motor falánk éhségét kielégíthesse. És hiába minden erőfeszítés, a texasi és kaliforniai petroleummezőkön mind több és több kiapadt, elhalt kut ásít az ég felé és nem marad a petroleum nyomában semmi, csak egy jókora megfeketedett és tönkretett termőföld. Ezzel azonban a Royal Dutch nem törődik. Nem törődik a távolabbi jövővel sem, amikor, hacsak nem találnak addig kiadós, új energiaforrásokat, csödbe jut a repülő és autotechnika és elnémul az egész motorizált világ. Nem zavarják ezek a kínzó bizonytalanságok H. W. A. Deterdinget sem, hiszen az ő élete mindvégig egy koronázatlan császár diadalmenete volt. A Royal Dutch uralkodik tengeren és szárazföldön, sivatagban és őserdőben, életen és halálon... Az alaptőke egy milliárd holland forint... A nyereség közel 40 millió... Ugyan mit számít ilyen összegek mellett egy olyan frázis, hogy — az emberiség jövője...

(Korda.)

Fürdőruhák, fürdősapkák, fürdőcipők legolcsóbban Bogyó-nál, Corso-mozi mellett. 3602

A községi választásokra vonatkozó paktum-javaslatot visszautasította a satumarei Magyar Párt

A Magyar Párt megbizottai csak a választott tanács munkájában vesznek részt

Satumaréről jelentik: Nagyjelentőségű határozatot hozott a Magyar Párt intézőbizottsága tegnapi ülésén, amelyen Ilosvay Lajos elnökölt. A bizottság nyomás okok alapján elutasította a liberális párt paktumajánlatát.

Az ügyben hónapok óta húzódnak a tárgyalások. Dr. Chereches Stefan polgármester a városi tanács összességét alkotó 36 helyből 15, majd néhány nappal ezelőtt 18 helyet ajánlott fel a kisebbségi pártoknak.

Hétfőn este kellett volna összejönniök a magyar, zsidó és szocialista pártoknak, hogy egymás között elosszák a 18 mandátumot.

Időközben azonban aggodalom támadt a Magyar Párt tagjaiban, hogy a paktum elfogadása a polgárság hátrányát jelentené, mert még ha egyezményes lista alapján is állítják össze a városi tanácsot, a nép nem hallathatja szavát. Burkolt formában ismét csak interimárumal alá kerülne a város, mert polgárai nem gyakorolhatják elemi jogukat: a szabad választást.

Eppen ezért, mielőtt leültek volna a testvérpártokkal a zöld asztalhoz, intézőbizottsági ülésen, igen gerincesen

a paktum-ajánlat visszautasítása mellett döntöttek.

Egyéb — igen nyomós — indokok is vezették a Magyar Pártot a paktum-ajánlat visszautasításában. A Magyar Párt nem érzi magát felhatalmazva arra, hogy a vármegye magyarságának érdekeit kikapcsolja a tervezett egyezményből és csak a városi tanács megalakítását mozdítsa elő. Ezenkívül a Magyar Párt nem óhajtja szankcionálni az interimárum-ügylet eddigi rendeleteinek és városi terveinek végrehajtását. De nem bizik a Magyar Párt abban sem, hogy a paktumos lista hozzájárulása esetében a liberális párt megbizottja a

saját, valamint a nemzeti-parasztpárt magartartása miatt biztosítani tudná az egyhangú választást. Végül

a Magyar Párt nem akarja a kisebbségi pártok közötti harmóniát megbontani a tanácsnagysági helyek feletti osztozkodással.

A kérdéshez Figus Albert ügyvezető elnök beszámolója után többen szóltak hozzá és valamennyien helyesléssel fogadták az ajánlat elutasításának tervét. Az egyhangúlag hozott határozatról a Magyar Párt a polgármestert és a másik két kisebbségi pártot is értesítette.

A városban általános helyesléssel fogadták a Magyar Párt egységes magartartását és egészséges ítélőképességét bizonyító határozatot. Lehet, hogy ezekután hosszabb időre ismét interimárumal marad a városházán, mert valószínűtlen, hogy a liberális párt megkockáztatná a választások kiírását.

Szigoru rendszabályok a szabad Muresban való fürdés megakadályozására

A tömegszerencsétlenségek a szabad Mureson arra kényszerítették a rendőrkezeseket, hogy szigorú rendszabályokat léptessenek életbe. A rendőrség közli, hogy a jövőben kizárólag csak a korláttal körülhatárolt területeken szabad a fürdés és azokat, akiket a megfigyelő rendőrörszemek a szabad Muresen találnak, szigorúan megbírságozzák. A rendőrség reméli, hogy a szigorúan végrehajtott ellenőrzés és a kihágók elleni kiméletlen eljárás elejét veszik az újabb szerencsétlenségeknek.

A háboru réméről, a helytelenül értelmezett nacionalizmus- ról és a világ legnagyobb problémáiról nyilatkozik Kemál pasa, a török köztársaság elnöke

Istanbul, június hó.

— Lehetséges-e, hogy a háboru a közeljövőben kitör?

Kemal Atatürk, (így hívják most Musztafa Kemált) a török köztársaság elnöke felvetette átható kék szemének pillantását arany evőkészletéről. A beszélgetés a köztársaság elnökének ebédlőjében folyt le, a Dolma Bagcsa-palotában. Ez a fehér márványpalota valamikor a szultánok lakhelye volt. A damasztfüggönnyel szegélyezett ablakon át Kemal pillantása a csendes Boszporusra és a kisázsiai part reszkető apró fényekre esett.

— Ne beszéljünk a közel jövőről. — mondotta komoran — a háborus veszedelem a jelenre vonatkozik.

— Az európai politikai helyzet feszültebbre most, mint néhány hónappal ezelőtt?

A török köztársaság elnöke erre így felelt:

A helyzet rosszabb, sokkal rosszabb. Azok a nem őszinte vezérek, akik nem veszik figyelembe, hogy milyen komoly dolog a háboru, azok készítik elő az összecsapást. Megcsalták azokat a nemzeteket, amelyeknek élén álltak.

helytelenül értelmezik a nacionalizmust és a hagyományokat és visszaélnék vele.

— Hogy ezekben a kritikus órákban meg lehessen akadályozni a teljes zürzavart, a tömegeknek kell megtenniük az elhatározó lépést és a felelősségteljes vezetést lelkiismeretes, emelkedett jellemű és erkölcsű emberekre kell bízunk, de ennek haladéktalanul meg kell történnie.

Ha a háboru hirtelen kitörne...

Kemal Atatürk, Gallipoli és a török szabadságharc hőse, aki minden akadályt elhárított utiából, mely a világ leghatalmasabb diktátor polcára vezette, így folytatta:

Ha a háboru olyan hirtelen törne ki, mint egy bombarobbanás, a nemzeteknek hábozás nélkül egyesítenie kell fegyveres erejüket és erőforrásaikat a támadó ellen. A háboru elkerülésének leggyorsabb és leghatásosabb mód-szere az, ha nemzetközi szervezeteket építenek ki, amelyek

minden leendő támadóval világosan megértetik, hogy nem uszhatja meg ép bőrrel...

A köztársaság elnöke szerint a regionális egyezmények igazi értelmet akkor kapnának, ha általános egyezmény jönne létre, melyben minden nemzet résztvesz.

— Momentán arra van a legnagyobb szükség, — folytatta, — hogy a szomszéd országok megvívassák saját szükségleteiket és problémáikat. Egyes regionális egyezmények máris beváltak, mint a béke fenntartói.

Különös halványszinű szeme van a Gházinak. Ez a szempár árulja el szinte hipnotikus vezéri hatalmát. Vastag szemöldöke nyugtalan. Néha mefeszítészerűen huzódik fel, néha pedig összehuzódik és ilyenkor mély ráncokat von a csodálatosan széles homlokán. Arcszíne, amely természetből fogva világos, most napbarnított. Haja deresedik. Kemény metszésű szája és álla nagy akaratőről beszél.

— Mit gondol elnök ur, háboru esetén Amerika megőrizheti semlegességét?

— Lehetetlen, lehetetlen! A háboru kikezdené azt az emelkedett helyzetet, amelyet az Egyesült-Államok a népek közösségében elfoglat. A nemzeteket, földrajzi helyzetükre való tekintet nélkül, sok szál fűzi egymáshoz. Képzeljük el, hogy a nemzetek egy nagy bérház lakói. Az Egyesült-Államok lakik a legfényűzőbb lakosztályban. Ha valamelyik lakó felgyúttaná a házat, kivétel nélkül, minden egyes lakónak viselnie kellene a tűz következmé-

nyeit. Ugyanez a helyzet a háboruval is. Az Egyesült-Államok nem maradhat érintetlen. Különben is Amerika, mint nagy hatalmas állam, sohasem egyezhetne bele, hogy politikailag és gazdaságilag a második sorba süllyedjen.

El kell jönnie az emberi boldogságnak

— Elnök ur szerint Amerikának be kellett volna lépnie a Népszövetségbe?

— Ha Amerika belépett volna a Népszövetségbe, ezzel kétségkívül hozzájárult volna a világbéke fenntartásához. Egy ilyen nagybefolyású nemzetből — melyet humanitárius eszmék töltenek el — nem helyes, hogy nem akar résztvenni a nemzetközi ellentétek kiegyenlítésében.

— Ön szerint a Népszövetség alkalmas eszköz a béke megőrzésére?

— A népszövetség eddig még nem bizonyult határozott és hatásos eszköznek. De még is ma ez az egyetlen szervezet, melyben minden nemzet együttműködhet a közös cél érdekében. Az a meggyőződésem, ha maradandó békéről akarunk gondoskodni, akkor nemzetközi intézkedéseket kell tenni a tömegek jólétének emelésére.

„En vagyok a legnagyobb diktátor?”

— Miért nem szereti, ha diktátornak nevezik?

— Nem vagyok diktátor. És mégis én vagyok a legnagyobb diktátor. Azt mondják, hogy hatalmam van. Van is. Nincs semmi, amit ne tudnék megtenni, amit akarok. De nem akarok brutális lenni. Én úgy akarok kormányozni, hogy megnyerem a szíveket, nem pedig úgy, hogy megtöröm őket.

A Gházi (hódító) címet nem szereti. Azt szereti, ha egyszerűen Atatürknek nevezik. Ez

Az éhség és az elnyomás helyébe az egész emberiség virágzásának kell jönnie

A világ polgárait nevelés útján le kell szoktatni a féltékenységről, a kápsziságról és a gyűlölködésről.

Mozgékony kezének gyors és erőteljes gesztusaival kísérte ezt a mondatát a török köztársaság elnöke.

— Nem kell a bolsevizmus terjedésétől tartani Törökországban?

— Törökországban nem lesz bolsevizmus, mert a török kormány legfőbb célja, hogy szabadságot és boldogságot adjon a népnek. Épp olyan jól gondját viseljük polgári lakosságunknak, mint katonáinknak. Törökországban nincs munkanélküliség és arról is gondoskodunk, hogy munkásaink szabad idejükben egészségesen szórakozzanak.

— Miért akarja Törökország megerősíteni a Dardanellákat?

— A világhelyzet és bizonyos körülmények megváltoztak a lausannei szerződés óta, amikor Törökország beleegyezett abba, hogy a Dardanellák szorosa nyitva maradjon. A szoros Törökország területét két részre osztja.

Ezért Törökország védelme és biztonsága szempontjából rendkívül fontos ennek a víziutnak a megerősítése.

Ezenkívül a Dardanellák rendkívül fontos tényezői a nemzetközi kapcsolatoknak. Egy ilyen kulcshelyet nem lehet kiszolgáltatni minden támadó kalandnak. Törökországnak meg kell akadályoznia a béke esetleges megbontóit abban, hogy egymás ellen vonuljanak a Dardanellákon.

Az elnök széles válla megfeszül, nagyszerű szemkijárában.

— Törökország sohasem fogja ezt megengedni.

a név, melyet a török néptől kapott, azt jelenti: a törökök atyja.

Ha elhallgat, szája szigorú, arca tragikus kifejezésű. Ha nevet, szemében akkor is, mint ha cél csillogna.

Megkérdem, hogy boldog-e.

— Igen, — felelte, — mert elértem célokat, még hozzá a saját erőmből. Soha egyetlen ember sem segített nekem, soha más hatalomra nem támaszkodtam, mint az enyémmre. Saját akaratommal, saját elhatározásommal értem el a célt, melyet magam elé tűztem. G. B.

Szabadlábba helyezték a rovinei kettős gyilkosság egyik gyanúsítottját

Kelemen Anna ma elhagyta az aradi ügyészség fogházát

Érdekes új fejleménye van a rovinei tragikus végű béli éjszakának. Emlékeztetes, hogy ez év április 20—21-re virradó éjszakán Rovinén, egy verekedés kapcsán meggyilkolták Dragos Emanuil és Urcan Emanuil pecicai legényeket. A csendőrség a vizsgálatból kifolyólag letartóztatta Szomorú Lajos, Totok Mátyás, Totok István, Kelemen István, Molnár István, Szomorú Illés, Kelemen Mihály rovinei legényeket, akik ma is az aradi ügyészségi fogház lakói. A helyszínrre kiszállott vizsgálóbíró letartóztatta még Bérés Mihályné, Kerekes Annát is, azzal a gyanuval, hogy szerepe van a gyilkosságban. A vádlottak védője, dr. Pop Alexandru ügyvéd, Kelemen Anna nevében szabadlábba helyezési kérelmet nyújtott be, azzal az indokolással, hogy védencét semminemű bűnrészesség nem terheli. A vizsgálóbíró a kérelmet elutasította, mire fellebbezés folytán az ügy a timisoarai táblai vádtanács elé került.

A táblai vádtanács ma foglalkozott a kérelemmel, döntésében dr. Pop Alexandru védő álláspontjára helyezkedett és

elrendelte Kelemen Anna szabadlábba-helyezését.

A határozat indokolása szerint, az asszonynak a gyilkosságban semminemű szerepe nem volt. Kelemen Anna még a mai napon elhagyta az

aradi ügyészség fogházát. A vizsgálat a tragikus rovinei kettős gyilkosság ügyében már be is fejeződött és a vádlottak szerepe is tisztázódott. Érdemes megemlíteni, hogy voltak, kik a gyilkosságot nemzetiségi incidenssé igyekeztek átvarázsolni, pusztán abból a tényből kifolyólag, hogy az áldozatok pecicaiak. A vizsgálat során kiderült, hogy a gyilkosságok hátterében egyszerű bosszu húzódik meg és tulajdonképpen egy tragikus végű falusi korcsmai verekedésről van szó. Az ügyet egyébként két-három héten belül tárgyalja az aradi törvénytársak.

CORSO CENTRAL
D. u. 6 és 7 1/4 órákor este 11 1/4 órákor
BARCAROLA
Gustav Fröhlich, Lida Baarova
Elővált este fél 8 óráig a CORSO ban.

SELECT D. u. 6, 7 1/4 és 9 1/4 órákor
Hollywoodi bál
PINTY 68 PONTY, LUPE VELEZ,
JIMMY DURANTÉ

HIREK

A jövő kenyere

A napokban nagy gazdasági kongresszus volt Prágában, melyen a kongresszus elnöke: Stoklasa professzor a jövő kenyereiről tartott érdekes előadást.

— A kenyér mostani előállításai módja igen régimódi, — mondotta a professzor — és így nem felel meg az új kor követelményeinek. A mai kenyér ugyanazokat az anyagokat tartalmazza, mint évezredek előtt, holott vegyi uton, ásványi anyagok adagolásával növelni lehetne a kenyér tápértékét. A jövő pékműhelyei egyúttal kémiai laboratóriumok lesznek, ahol foszfort, meszet és vasat adagolnak majd a porrá tört buza közé.

Miután a professzor ilyen tudományos módszerrel, hallgatóságának viharos tapsai közepette elintézte a jövő kenyereinek problémáját, elégedetten szállott le az előadói emelvényről, hogy fogadja a lelkes gratulációkat.

A jó öreg Malthus, akit valamikor szintén a jövő kenyereinek problémája aggasztott, nem is gondolt erre a kitűnő megoldásra, mellyel el lehetett volna intézni a fenyegető matematikai és geometriai arányokat... Malthus túlzott aggodalma alapatlannak bizonyult és talán éppen hibás volt kiindulási pontjában, mint Stoklasa professzor túlzott optimizmusa. Mert nagy optimista lehet az a kedélyes professzor, aki a jövő kenyereinek problémáját oldja meg akkor, amikor a jelen kenyere sem egyéb problémánál.

Maradjunk csak meg a kronológikus sorrend mellett. A tudományos módszerességhez sem illik ez a kapkodás. A ma kenyértelenjei, akik között nem ritkaság a diplomás intellektus: az ügyvéd, orvos, állástalan mérnök, aki szívesen elmenne cipőpaszta ügynöknek, bizony mindezek igen megelégedettek lennének, ha ez a divatjamúlt, régi módszer szerint, süített ásványi sókat nélkülöző kenyér mindennap az asztalukra kerülne. De nem kerül s ezért nem tudják méltányolni Stoklasa professzor kitűnő találmányát, mely eljövendő évszázadok múlva táplálóbb kenyeret biztosítana a késői utódoknak.

Aztán nem kell lenézni a ma kenyereit sem, amiért nincs benne foszfor, mész és vas elegendő. Pótolja ezt a paraszt verejtéke, meg az adóemelés, sós könnyeink pedig pótojják az ásványi sókat. Jó ez a régi módi kenyér, csak egy baja van, hogy sok embernek olyan kevés jut belőle...

W. R. A.

— **FELMELEGEDÉS.** A szél csökkenése, a hőmérséklet emelkedik. Egyes helyeken, főleg nyugaton eső.

— **Titulescu Belgrádba utazott.** Bucarestből jelentik: Titulescu külügyminiszter ma elhagyta a fővárost és Belgrádba utazott a kisantant értekezletére.

— **Gyászistentisztelet Take Ionescu emlékére.** Bucarestből jelentik: Sinaiban vasárnap gyászistentisztelet lesz a 13 év előtt meghalt Take Ionescu lelkiüdvéért.

— **Vissza akarják hozni a volt görög királyt.** Athénből jelentik: Lapjelentések szerint a nemzetgyűlésen a képviselők egy része határozati javaslatot terjesztett be, hogy a kormány mielőbb hozassa haza az Olaszországban élő Constantin volt görög királyt és Zsófia királynét. Ugy tudják, hogy a kormány kérni fogja a döntésnek a népszavazás megejtéséig való elhalasztását.

— **Reorganizálják a minisztériumokat.** Bucarestből jelentik: Az igazságügyminisztérium törvényjavaslatot készít a minisztériumok reorganizálására. Ugy hírlik, hogy a minisztériumok jelenlegi bürokratikus teendői jelentékeny változást szenvednek és a kérvényeket, valamint az elintézéseket egészen új normák szerint nyújtják be.

— **A Casa Generala de Pensii új igazgatója.** Bucarestből jelentik: Maxim volt államtitkár a Casa Generala de Pensii igazgatósági elnökévé nevezték ki.

— **Julius 10-ig meghosszabbították a kompenzációs engedélyek érvényét.** Bucarestből jelentik: A régi, június 10-én lejárt kompenzációs engedélyek érvényét július 10-ig meghosszabbították.

— **A nemzeti-parasztpárt nagy demonstrációja.** Bucarestből jelentik: A nemzeti-parasztpárti ülést egy cluj-i gyűlés fogja követni, amelyen Maniu is részt vesz. A parlamenti szünet egész idején állandó gyűlések lesznek a megyeszékhelyeken és a főbb falusi központokon. Ezeket a gyűléseket végül egy nagy demonstráció zárja le a fővárosban, amely több napig tart és amelyen 200.000 ember vesz részt.

— **Kereskedelmi kapcsolatok a szovjettal.** Bucarestből jelentik: A szovjetunióval felveendő kereskedelmi kapcsolatok kimélyítésére a közeli napokban már utnak indul a kereskedelmi miniszter által kinevezett megbízott és személyzete. Hasonlóképpen elfoglalja moszkvai állomáshelyét a hadügyminiszter által kinevezett katonai attasé is.

— **Az ezüstért és aranyért külön illetéket fizet a Banca Nationala.** Bucarestből jelentik: A minisztertanács elhatározta, hogy a Banca Nationala 1935. június 11-től minden kilogramm arany után a világpiacon ár fölött 30.000 leies különilletéket fizet, az ezüst után pedig a világpiacon ár 27 százalékát.

— **3265-en jelentkeztek érettségire az országban.** Bucarestből jelentik: Az országban működő 27 érettségi bizottsághoz 3265 jelentkezőt irtak be.

— **A Goga-párt és a cuzisták fuziója.** Bucarestből jelentik: Tilica Joanid és Hodos Alexa, a Goga-párt két vezetője elutazott lasiba, hogy a pártvezér megbízásából létrehozza a cuzistákkal való fuziót, lasiban a megbízottakat Cuza Gheorghie fogadta az állomáson, majd valamennyien Cuza professzor villájába mentek, ahol a tanácskozások folynak.

Szérum — válasz ellen

Mint San-Franciscóból írják, ott egy ismert amerikai orvos most érdekes felfedezést tett. Szerinte feltalálta az orvosságot a válóperbetegség ellen, amely különösen az amerikai házastársak között pusztít. Az orvos szerint a legtöbb válóper az asszony hibájából keletkezik, mégpedig — mint Seale Harris doktor mondja — az asszonyok neuraszténiaja miatt. A neuraszténia oka pedig — mondja — hogy a véredényekben sok az inzulin. Feltalálta tehát ennek az ellenszerét, egy szérumot, amely ezt az inzulint csökkenti. Ezzel a szérummal kezelt például egy hölgyet, akinek az volt a tulajdonsága, hogy a legcsekélyebb nézeteltérés miatt az összes tányérokat, vázákat a férje fejéhez hajigálta. A kezelés után szeretetreméltó, engedékeny, csendes, szóval ideális feleség lett. Kérdés, hogy az amerikai nők hisznek-e az orvos teóriájában?

— **Litvinov fivérét megfosztották állampolgárságától.** Moszkvából jelentik: Litvinov fivérét, akit a párisi szovjetképviselőt váltóhamisítással vádolt, megfosztották állampolgárságától, mert többszöri felszólításra sem volt hajlandó visszatérni Oroszországba.

— **Esett a tengeri ára.** Bucarestből jelentik: Az utóbbi napok esőzései következtében megjavultak a terméskilátások, különösen a tengeriben. Ennek hatása már az árakban is mutatkozik, amennyiben a tengeri ára vagononként ezer leiel esett.

— **Aggkori és munkanélküli biztosítás Amerikában.** Washingtonból jelentik: A szenátus 76 szavazattal 6 szavazat ellenében elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely a szociális, aggkori és munkanélküli biztosítással foglalkozik. Roosevelt elnök átiratban kérte a szenátust, hogy járuljon hozzá bizonyos adónemek felemeléséhez és az így befolyt jövedelmi többlet lesz az az alap, amelyből az állam eme kötelezettségeket finanszírozni fogja.

Kényes pillanat

BETÖRŐVEZÉR: Psszt, vigyázat; két rendőr figyel a sarkon...! Amint elmegyünk előttük, vágjatok közönyös arcot!

Eltemették Pop Alexandrut, a Mures áldozatát

Hatalmas tömeg jelenlétében helyezték örök nyugalomra az alsótemetőben ma délután a kilenc esztendőes kis Pop Alexandrut, a Mures-folyó ártatlan áldozatát. A temetés délután hat órára volt kitűzve, de már jóval előbb megkezdődött a gyászoló sokaság egybegyűlése. A temetési szertartás, amelyet Herlo Petru és Grozescu Tiberiu görög kath. lelkészek végeztek, megrázó jelenetek között folyt le. A kis fehér koporsót kék katafalkon helyezték el a temető halottasháza előtt.

A koporsót valósággal elborította a rengeteg virág és koszorú. A gyászoló közönség tömegében ott voltak az összes volt iskolatársak. Felvonult a „harmadik osztály” és könnyező kislány bucsuztak el utolsó útjára távozó társuktól. Megjelent a Iosif Vulcan gimnázium egész tanári kara, élükön Vitez Mihail igazgatóval, de megjelent sok más tanár és pap is és felvonult a Moise Nicoara liceum cserkészcsapata. A temetési szertartás alatt itt is, ott is felcsukló zokogás hallatszott és különösen sok volt a síró nő. Elhangzottak a komor halotti imák, azután leemelték a kis koporsót a katafalkról és megindult a menet az újonnan ásott sírgödör felé, amelyben végre megpihent a kis Pop Alexandru sok viszontagságot látott teste. Ezzel véget ért a megrázó temetési szertartás, amely a szomorú muresi tragédia utolsó, fájdalmas állomása volt.

— **Eljegyzés.** Steier Ernő (Arad) és Moskovița Rella (Oradea) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Véres szerelmi dráma Bucarestben.** Bucarestből jelentik: Ma délelőtt véres szerelmi dráma játszódott le a fővárosban, Stana Mihály. Str-Sebastian 19. szám alatti lakos felesége hosszú ideig vadházasságban élt egy Manea nevű férfivel. Az utóbbi időben kibékült férjével, aki különben süketnéma és csavargásért már el volt itélve. Manea ma délelőtt beállított Stanaékhoz és követelte, hogy az asszony térjen vissza hozzá. Az asszony ellenszegült, mire a bestiális ember késrel többször a mellébe és a hátába szurt. A szerencsétlen asszonyt haldokolva szállították a kórházba. A gyilkos elmenekült, de remélik, hogy még a mai napon sikerül kézrekeríteni.

— **Óriási vihar Oroszországban.** Moszkvából jelentik: Kubicev vidéken az óriási vihar a kolkhozokban rettenetes károkat okozott. Négy embert a villám agyonjuttott.

— **Családirtó francia őrmester.** Párisból jelentik: Lilleben egy őrmester dühöngési rohamában meggyilkolta feleségét, 8 éves kislányát és sógor-nőjét. Tette után a gyilkos eltűnt és levelet hagyott hátra, amelyben bejelenti öngyilkosságát.

— **Repülőkatasztrófa.** Rio de Janeiroból jelentik: A brazil légiiflotta egyik egysége ma lezuhant. A pilóta és a megfigyelő életüket veszítették.

— **Vér-, bőr- és idegbajosok** igyanak hetenként többször, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez mindig alaposan kitisztítja és méregteleníti a gyomor-bélcsatornát s ezenkívül az emésztést az anyagcserét is jótékonyan befolyásolja.

— **Hadbírósg előtt a cluj végrehajtó gyilkosa.** Clujról jelentik: A hadbírósg ma kezdte meg Bandics Miklós itteni lakónyhas gyilkosságáért büntetését. Bandics április 14-én lakásán egy hatalmas husággal agyonverte Popescu Haralambie adóvégrehajtót. Popescu egy rendőr kíséretében megjelent Bandics lakásán, hogy 2200 leies adóhátralék miatt foglaljon. Bandics a ház kapuját beriglizte, mire Popescu a ház kerítésén át bemászott az udvarra. A rendőr kint várta, hogy a végrehajtó belülről kinyissa a kaput. Bandics azonban lesben állva várta a végrehajtót és amikor a szerencsétlen fiatal ember átdobta magát a másfél méter magas kerítésen, Bandics egy karvástagságu doronggal fejbeütötte. Popescu Haralambie a földre zuhant és a földön összetett kezekkel könyörgött Bandicsnak, hogy ne bántsa. Nő, családos ember és gyermekei vannak. Bandics azonban, aki ittas volt, a vér látására még jobban megvadult, a doronggal többször lesújtott a szerencsétlen emberre, aki 36 órai szenvedés után a kórházban meghalt. A mai hadbírósgai tárgyaláson megkezdtek a tanúk kihallgatását.

Urnapi körmenet Aradon

Urnapija a katolicizmus diadalünnep. Örömmel ez a nap, melyen a hívők lelke felüljön abban a tudatban, hogy Jézust jelképezi az Oltári szentség. Mikor Jézus csodálatos bevonulását tartotta Jeruzsálemben, tengerzúgás gyanánt harsant föl a lelkes tömeg örömkriáltása: Hozsánna Dávid Fiának! Krisztusnak ez a diadalmenete ismétlődik meg minden esztendőben, millió helyen Urnapján. Nálunk is legteljesebb fényében ragyogott ez az ünnepi nap. A szabadban felállított oltárok virágai hirdették az Eszme örökkévalóságát. Az ünnepi misét dr. Lakatos Ottó celebrálta az ünnepi áhítat emelkedett hangulatában. Az ünnepi mise végeztével az Oltári szentséget körmenetben vitték egyik oltártól a másikig. Minden oltárnál a megfelelő könyörgések és énekek elvégzése után áldás-osztásra került a sor.

Hivek százai járultak megilletődött lélekkel az áldást osztó pap elé. Mayer, Szóts, Hrubisko, Iványi, Harsányi és Novák minorita atyák segítettek az ünnepélyes ceremóniáknál. Majd megindult az ünnepélyes körmenet. Egyházi szentségek, zászlók és virágok emelték az ünnepély fényét. A katolikus társaságok énekkórusai, valamint az első áldozás résztvevői, fiúk és leányok, fehér ruhában vonultak fel a papság után.

A körmenet először a Szentháromság-szobor elé vonult, majd tovább haladt a Darányi-féle házhoz, ezután a Dományi-féle házhoz, végül a Bancara épületéhez. Innen visszatért a templomba, ahol az ünnepi áldás fejezte be a szertartást. Az ünnepség egész ideje alatt derült, szép idő volt s a főtér virágokkal hintett útján megállott a forgalom az ünnepi körmenet ideje alatt.

— A rendőrség ellenőrzi az új zárórendeletet. A zárórendelet ügyében az aradi rendőrkvesztura ma figyelemztetést bocsátott ki a kereskedők számára. Eszerint a rendőrség a legszigorubb ellenőrzést hajtja végre az új zárórendelet pontos végrehajtása érdekében és azokat, akik a rendeletet megszegik, illetve a megengedett időnél korábban nyitják ki üzleteiket, szigorú bírságokkal sújtják.

— Büffé a rendőrség épületében. Közli a rendőrkvesztura, hogy a központi rendőrség épületében büffét szándékozik felállítani. A büffére az ajánlatokat a rendőrség első emeletén, az 5. számú szobában lehet benyújtani.

— Szeplőt, mitesszereket, pattanásokat, arcfoltokat, bőrráncokat, bőrsömört legrövidebb időn belül megszüntet a Földes-féle Gêniozsz Crém. Az arcból üde, bársonyos és sima lesz. Egy tégely 40 lei. Esteli és nappali használatra külön kapható Földes gyógyszerár Arad. 1782

— Nem meglepés, hanem megszokott dolog, hogy minden hó 15-én számos embert tesz boldoggá az osztálysorsjáték a nagy nyeremények szétosztásával. A f. hó 15-iki húzás eredménye azonban minden várakozást felülmutat és Ardeal ismét különös vezetőszerpezhz jutott a nagy nyeremények tekintetében. A Cluji Ilescu Bank devai árusítója: Laufer Vilmos könyvkereskedő cég adta el az első sorozatu 10913. számú sorsjegyet, amely 2.000.000 leit nyert. Az Ilescu Bankház oradeai fiókjának eladásában a 28-ik sorozatu 27623. sz. sorsjegy 1.000.000 leit nyert. Az Ilescu Bankház további nagy nyereményei: 400.000 leit nyertek az első sorozatu 62066. számú sorsjeggyel. 200.000 leit nyert: a 25135. számú sorsjegy, a 68128. sz. sorsjeggyel 100.000 leit nyert egy devai kisiparos. Ugy értesülünk, hogy amennyiben a nyerők hozzájárulnak a Cluji Ilescu Bankház filmfelvételeket készített e nagy nyeremények kifizetéséről. Az osztálysorsjáték vezetősége is mindent elkövet a játékedv fokozására. Most kezdi meg a 8-ik sorsjátékot, amely az előbbieknél is jóval kedvezőbb a játékosokra nézve. E tervre még visszatérünk és azt minden esetre közölni fogjuk. Kétségtelen, hogy az Ilescu Bank a sorsjegyeladás terén fogalommal vált, megteremtven magának pontosan kiszolgált olyan vevőkört, amely ritkítja pártját. A nyereményeket az Ilescu Bank f. hó 21-én, pénteken fizeti ki.

— Ma az alantli gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

VOJTEK: Bulevardul Regina Maria
DANCIU: Piata Mihai Viteazul.
BERNÁT: Lángá Gará (vasutállomásnál)
BERGER: Calea Saguna.

LEGUJABB

Lemondott a jugoszláv kormány

A kormányban felmerült személyi ellentétek idézték elő a bukást

Belgrádból jelentik: A JEFTICS-kormány ma váratlanul lemondott. A kormány lemondását az váltotta ki, hogy a ma délután megtartott minisztertanácson nézeteltérések merültek fel a kormánytagjai között. A nézeteltérések következményeként négy miniszter bejelentette Jelitcsnek tárcájától való megváltását, ami az egész kormány lemondását vonta maga után. Jelitcs az esti órákban jelent meg a régenstanácsnál és bejelentette a kormány lemondását, amit az tudomásul vett.

Az új jugoszláv kormány megalakításával elő-

reláthatólag nem Jelitcs, hanem STOJADINO-VICS, eddigi pénzügyminisztert bízzák meg, aki mint designált miniszterelnök fogja kormányalakításra irányuló tárgyalásait lefolytatni. A kormányt megbuktató nézeteltérés az új kultuszminiszter személye körül tört ki. A kultuszminisztert ugyanis a Skupstina elnökevé nevezték ki és Jelitcs helyét az eddigi szociálpolitikai miniszterrel kívánta betölteni, akinek örökébe egy tárcánélküli miniszter lépett volna. Ebben a kombinációba a kormány több tagja nem egyezett bele, ami a kormány bukását vonta maga után.

Az afrikai benszülöttek fellázítására törekszik Abesszinia császára

Francia és angol érdekeket is sért Abesszinia politikája — Az olasz követség titkárát inzultálták Addis Abeában

Rómából jelentik: Dzsimina területének az abesszin császár által való annektálása itteni fel fogás szerint Franciaország és Anglia érdekeit is sérti, mert erről a területről úgy az 1891, mint az 1910. és az 1906. valamint az 1925-ben létrejött szerződések intézkednek. Legsúlyosabb kárvallottja lenne Dzsimina annektálásának Olaszország, amelynek érdektérületei közé ez is tartozik. Ennek a területnek meghódítása mutat rá arra, hogy a negus tudatosan törekszik bejelentett politikájának, az afrikai benszülöttek fellázításának megvalósítására. Mint ismeretes a császár ilyen célok érdekében kiáltotta ki magát nemrég valamennyi néger uralkodójának. Ez a politika arra vezet, hogy felbátorítsa a négereket a fehérekkel szemben.

Addis Abeából származó jelentés szerint teg-

nap este az abesszin fővárosban kinos uccai incidens játszódott le, amelynek az olasz követség egyik tagja volt szenvedő hőse. Noha az esetet a legnagyobb titokban tartják, mégis kiszivárgott, hogy

a követség tagját az uccán tetteleg inzultálták.

Későbbi jelentés szerint a rendőrség letartóztatta az abesszin repülőezred egyik fiatal tisztjét, aki az olasz követség egyik tisztviselőjét inzultálta. Mombeli olasz követségi titkár autójával el akart indulni a követség épülete elől. A fiatal repülőtest a gépkocsijához ugrott, letépte az autón levő olasz zászlót, amelyet a sárpa tiport, majd megtámadta az olasz követség első titkárát. A repülőtest összetépte a követségi titkár köpenyét is.

— Városi árlejtések. Csütörtökön délelőtt folyt le a város gazdasági hivatalában a város csatornakerbantartási, festési és építkezési munkálataira hirdetett nyilvános árlejtés. A csatornahálózat karbantartásának munkáját ezévből is Ilie Grigorescu kapta, a mázolási és festési munkákat Ion Cucera, míg a CFR területén kívül, az állomás közelében felépítendő városi értékvám-hivatal épületének építésével Ioan Marian építést bízták meg.

Laval, mint anarchista

Malvy volt miniszter rendkívül érdekes részleteket mesélt el barátainak szűkebb körében, a világi sorsát forgató államférfi: Pierre Laval karrierjéről. Malvy a háború kitörésekor belügyminiszter volt és ekkor irodájába kérette a gyanus, ellenőrzött elemek listáját. A listán az első helyen ez a név állt: „Pierre Laval — anarcho szindikalista, nagyon veszélyes”. Laval 1930-ig anarchista és kommunista gyanánt szerepelt. Ez meglehetősen megokolt volt. Laval ugyanis rendkívül nagy szegénységben nőtt fel és az élet szigorú iskoláját járta végig. 1919-ben a választások során Laval plakátjai még az orosz forradalmat éltették. Azóta minden megváltozott. Laval eljutott Oroszországba, de nem mint üldözött forradalmár, hanem mint Európa vezető nagyhatalmának ünnepezt államférfia.

— Az Aradi Bőriparosok Szindikátusának tiltakozó gyűlése. Az Ipartestület helyiségében az Aradi Bőriparosok Szindikátusa megbeszélést tartott, melyen bejelentette, hogy vasárnap, június 23-án tiltakozó nagygyűlést hívnak össze a városháza dísztermében, amelyen több bucuresti-i delegátus is részt fog venni. Ezen a nagygyűlésen a gummiból készült lábbelik ellen demonstrálnak és bekapcsolódnak az országos mozgalomba. A nagygyűlésen meg fog jelenni a városi főorvos és előreláthatólag a polgármester is.

— Annak a nagyszabású verekedésnek ügyében, amely tegnapelőtt folyt le Aradon, a nyomozás most megállapította, hogy a verekedés nem az Elite-vendéglő helyiségében történt. A vizsgálat teljes szigorral folyik a dulakodás résztvevői ellen.

Milliárdos örökségre

várnak a bánsági Schafferek

Shäffer Keresztély bánsági kivándorló a múlt század végén mint földhözragadt szegény sváb fiú ment ki Amerikába és ott nagyszerű üzleti érzékével rövid időn belül a kereskedő világ egyik legtekintélyesebb tagja lett, a kit Chicago egyik dollármilliomosaként emlegettek. A milliomos halála után körülbelül 17 millió dollár értékű vagyonát leányára Henriettére szállított, aki ugyancsak jól kezelte a vagyont, mert az egyre növekedett. Henriettének nem volt gyermeke s ezért egy szegény család gyermekét vette magához és azt nevelte fel. A gyermek, valamint a milliomosnő férje meghaltak s ekkor az özvegy teljes visszavonultságban élt haláláig. Mivel a milliomosnőnek nem voltak törvényes örökösei az igénylők ezrei rohantak meg a chicagói bíróságot, ahol azt akarták igazolni, hogy ők az elhunyt Schäffer Henriettének rokonai.

Nem kevesebben, mint ötezren jelentkeztek az örökségért. Az igénylők természetesen nem ismerték az elhunyt örökhagyó végrendeletét, amely szerint egész vagyonát apja bánsági rokonára hagyta és 10.000 dollárt hagy arra a bánsági katolikus parochiára, mely apját, Schäffer Keresztélyt megkeresztelte. A bánsági rokonok között természetesen óriási izgalmat okozott az örökség hire. Az örökösök képviselőitben Schäffer Anna 80 éves matróna. Fekete János dr. lugoji ügyvédet bizta meg a származást bizonyító okmányok beszerzésével és a chicagói törvényszékhez való előterjesztésével.

Az ügyvéd rövid idő alatt megszerezte az okmányokat és a formások elintézése után benyújtja a chicagói törvényszékhez. Ha valami akadály nem merül fel, a bánsági Schäfferék a környék multimilliomosai lesznek, mert az örökség leibe átszámítva, egy milliárd 700 ezer lei.

SZINHÁZ — MŰVÉSZEI

Greta Garbo megszökött

Amerikából a gangszterek elől

Allandóan zsarolták a világhírű filmszínésznőt

Stockholmból jelentik: A svéd lapok nagy feltűnést keltő tudósítást közölnek Greta Garbo svédországi utazásáról. A híres filmszínésznő — mint ismeretes — egy svéd hajón utrakelt hazája felé, ahova a napokban érkezik meg. A híradás szerint

Greta Garbo valósággal elmenekült Amerikából, mert az amerikai gangszterek allandóan zsarolták és több ízben azzal fenyegették meg, hogy elrabolják, ha nem fizeti ki a zsaroló levelekben követelt összegeket.

Az allandó izgalom miatt annyira tönkrementek a filmsztár idegei, hogy orvosai tanácsára egy svédországi ideggyógyintézetben kezelteti majd magát. Csak nemrégiben jelentették, hogy Greta Garbo négy herculesi természetű testőrrel utazott a vonaton Hollywoodtól New-Yorkig, ami nagy feltűnést keltett. Most aztán ennek is megvan a magyarázata.

A filmszínésznő attól tartott, hogy merényletet követnek el ellene.

Az első zsaroló levelet ez év márciusában kapta Greta Garbo. A levélben 10.000 dollárt követeltek tőle a gangszterek. Azt kívánták, hogy egy bizonyos címre posterestante küldje el a nagy

összeget. A filmszínésznő erre magán detektívét hivatott, aki azt tanácsolta, hogy a pénzt helyezze letétbe. A kérdéses időben egy csomó detektív vette körül a postaépületet, de a banditáknak mégis sikerült elvinniük onnan a pénzt.

A következő napon újabb levelet kapott Greta Garbo. Ez a levél tele volt szidalmakkal, mivel a rendőrséghez fordult és közölték vele a banditák azt is, hogy

„büntetésből” még tízezer dollárt helyezzen letétbe ugyanannál a postahivatalnál, ugyanarra a címre.

A rendőrség erre egész nagy tömeggel vonult fel a postaépület elé és ez alkalommal a zsarolók nem is mertek jelentkezni. Egyidejűleg azonban egy újabb levélben avval fenyegették meg a művésznőt, hogy

meggyilkolják, ha nem intézkedik, hogy a rendőrség eltávozzon.

Tekintettel a fenyegetés komolyságára, Greta Garbo tényleg eltávolította a rendőrség embereit a posta környékéről, mire a banditák elvitték a pénzt. Ezek az izgalmas események annyira megviselték Greta Garbo idegeit, hogy abbahagyta munkásságát a filmgyárban és hazautazott Svédországba.

* Súlyos baleset érte Bucurestiben Gróf László színházvezetőt. Bucuresti-i jelentések szerint Gróf Lászlót súlyos baleset érte, amelynek következtében betegen fekszik bucuresti-i lakásán. Lakása előtt uccajavítási munkálatokat végeztek és az éjszakai órákban Gróf László belezuhant egy gödörbe. Olyan súlyos sérüléseket szenvedett a lábán, hogy meg kellett operálni. Gróf László természetesen nagyösszegű kártérítést követel a várostól az őt ért szerencsétlenség fejében.

* Magyar író hollywoodi filmjei. Herczeg Géza, a „Csodabár” és a „Sárga liliom” szerzője, aki karácsony óta a hollywoodi Metro-Goldwyn-Mayer-filmgyár szolgálatában áll, mint filmíró, hosszabb ideig Amerikában marad, mint tervezte: július 1-én lejárt szerződését — mint Hollywoodból jelentik — a Metro-Goldwyn már most meghosszabbította. Herczeg több kisebb-nagyobb munkán kívül két nagy filmre kapott megbízást. Az egyiknek — amelyen most dolgozik — „Dangerous Rhythms” a címe, Richard Boleslawski lesz a rendezője és Joan Crawford a sztárja. Egy híres, régi világból való ballerina a hősnője, aki a mai „veszélyes ritmusok” közé kerül. A tánc drámája a film — táncban elbeszélve. Hollywoodban nagyon tetszik, sokat várnak tőle és szó van arról is, hogy a táncosnő szerepét Anna Sten fogja játszani. — A másik nagy film, amelyet a „Dangerous Rhythms” befejezése után ír Herczeg Géza, Jeritza első filmje lesz. „The Gipsy Princess” lesz a címe és Jeritza Chimay hercegnő szerepét fogja benne játszani és énekelni.

* Straus Oszkár harmadik keringő-operettje. Straus Oszkár, az ismert osztrák komponista, aki mint a Lehár-Fall-Straus-triász tagja, világhírűt „Varázskeringő” című operettjével szerzte meg, azóta irt még egy operettet, amelynek címében benne volt a „keringő” szó, de ezzel már nem aratott sikert. Új operettjének címében ismét megpróbálkozik régi kabalájával: „Három keringő” a címe. A jövő szezonban kerül bemutatásra.

* Filmfelvétel közben léghajó-baleset érte Hörbiger Pault. A kedves Paul Hörbiger-t, a pesti származású német színészt, akit a pesti közönség a Gaál Franciska-filmekből jól ismer — mint Berlinből jelentik — léghajó-baleset érte filmfelvétel közben. Berlin-Lichterfeldeben folyt a felvétel, amelynek során a Biedermeier-kosztümbe öltözött Hörbigernek egy léghajó kosarában kellett ide-oda imbolyognia. Az emberek, akik a léggömb köteleit tartották, véletlenül elengedték a köteleket, a léghajó Hörbigerrel hirtelen felemelkedett mintegy 800 méter magasságba, majd leszállott egy lichterfeldei kertészethez, ahol kosara úgy a földhöz ütődött, hogy Hörbiger több kisebb-nagyobb zúzódást szenvedett.

* Magyar szerzők bemutatója Clevelandban. Magyar szempontból érdekes színházi esemény színhelye volt június 3-án a clevelandi Hanna-Theatre. Egy nemrég alakult művészársaság rendezésében, newyorki szereplők fellépésével előadták Linek István és dr. Bárdoly Lajos „Pigs Have Wings” című szatirikus vígjátékát, amelyet rövidesen New-Yorkban is színre hoznak. A magyar szerzők eddig öt darabot irtak amerikai színházak számára.

* A „Százhuszas tempó” szombaton és vasárnap a színház műsorán. Az aradi színház kitűnő prózai együttese — a nagy érdeklődésre való tekintettel — szombaton este, vasárnap délután 6 és este 9 órára is műsorra tűzte az idény legragyogóbb ujdonságát. A nagyszerű vígjátékban Dayka Margit parádés szerepét Forgácsné-Bárdy Teréz, a cluji Magyar Színház kiváló művésznője alakítja sok frissességgel és nagyvonalúsággal. Rendkívül kedves figurát alakít id. Szendrey Mihály, de a többi szerepeket is a legjobb erők: Hegyessy Magda, Forgács Sándor, Felhő Ervin, ifj. Szendrey Mihály, Kozma Hugó, Kun Dezső, Szabó Gyula játsszák. A szombati és vasárnapi előadások iránt általános az érdeklődés. Jegyek elővételben a szokásos „ingyenes” rendszerrel a téli színház pénztárnál kaphatók.

Bársony Rózsi partnere filmen és színpadon Chevalier

*

Művészvilágban nagy szenzációt keltett az az érdekes hír, hogy Bársony Rózsi az új szezonban Londonban és Párisban Chevalier-val, a népszerű filmszínésszel együtt lép fel. Bársony Rózsi most levelet irt Londonból s a levélből megtudjuk, hogy a legszökebb magyar színész tárgyalásokat folytat Korda Sándorral, a világhírű filmrendezővel.

— Korda szerződöttni akar, egyelőre egy film főszerepére — írja többek között Bársony Rózsi. — Arról tárgyalunk, hogy a Londonban készülő első Chevalier-film női főszerepét játszam el. Chevaliert Párisban ismertem meg és azután együtt repültünk át Londonba. Chevalier kijelentette, hogy egyelőre nem óhajt visszamenni Hollywoodba. Bármilyen sikerei is voltak Amerikában, ellenállhatatlan erő vonzotta vissza Európába. Itt akar dolgozni és örül, hogy legközelebb színpadon láthatja viszont a közönséget. Uglátszik, aki egyszer színpadon lépett fel, az nem tud többé elszakadni a deszkáktól — ezt igazolta Chevalier nosztalgiaja is. Londonban a Drury Lane színházban lépünk fel Chevalier-val. Dreyfuss igazgató, aki a napokban tért vissza amerikai utjáról, egyelőre még nem döntött, hogy melyik lesz az az operett, amelyet eljárszunk. Érdekes, hogy Délamerika leg-híresebb színpadi ügynöksége, a Charivari Buenos-Ayresbe szóló szerződöttni ajánlattal kínál meg. Bármilyen kedvező is a feltétel, amellyel Délamerikában akarnak szerződöttni, nem tudom, hogy Londoni, párisi és budapesti kötelezettségeim miatt elvállalhatom-e a tengerentúli vendég szereplést. A délamerikai szerződés egyik legszebb és legizgalmasabb pontja az, hogy Zeppelin mehetnék Buenos-Ayresbe.

* A cluji Operaház együttese Aradra jön. Aradváros vezetősége pénteken délelőtt tartja ülését, amelyen 36 tárgysorozati pont szerepel, közöttük a cluji Román Operaház 50.000 leies szubvenció iránti kérelme is. A kitűnő Operaház együttese ugyanis július vagy augusztus hó folyamán Aradra jön, hogy több operát mutasson be — a mostani új divatnak megfelelően — szabadteri előadásban. Ugyancsak ezen az ülésen döntenek a Hajós Egylet és a Királyi Autóklub kérései felett is, melyek tennispályák területének kijelölésére vonatkoznak.

* Darvas Lili partnere a Baskircsev Mária-filmben. Darvas Lili Londonból — ahol most tartózkodik — július elején visszatér Bécsbe, mert ott akkor megkezdik a „Baskircsev Mária” című film felvételeit, melynek ő a címszereplője. Mau-passant szerepében — mint ismeretes — Haas Jaray lesz az egyik partnere és most szerződöttnék a film másik fő férfiszereplőjét is: Hörbiger Attilát, aki Bastien-Lepage szerepét fogja játszani.

Földközi-tengeri és norvégiai ut a

„Resolute”

nevű világjáró gőzessel
1935. július 15. — aug. 16.

Nápoly, Riviéra, Barcelona,
Tanger, Cadiz, Lissabon,
Ymuiden, Hammerfest,
Nordkap, a norvég fjordok,
Bergen, Hamburg.

Rendkívül érdekes és változatos ut,
a mai viszonyokhoz mért áron.

Felvilágosítások, prospektusok, jelentkezések a

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.
képvisleténél:

Künstler A.

vízum- és utazási iroda, 461
Arad, Bulev. Regina Maria No. 24.
Telefon 86.

Valuta deviza nem kell, csak lei,
utlevél nélkül is pompás gyógyhely:

VATA DE JOS kénos és szénsavas hőgyógyfürdő.

Szenzációs gyógyhatás: csusz, rheuma, köszvény ischias, lobbosodás, aranyér, viszértágulás és különböző női bajoknál. Pormentes hegyi levegő, kitűnő konyha, allandó zene, orvosi ellenőrzés, tennis, tánc, szabad uszoda, különféle szórakozások.

Teljes napi penzió: reggeli, ebéd, vacsora, lakás Lei 120.—
50% vasuti kedvezmény. 3055

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

„Végleges az új külkereskedelmi rendszer,“

— ezt mondta Tatarescu miniszterelnök a sajtó képviselőinek

A külföldi megbizottakkal azért tárgyal a kormány, hogy megkönnyítse az új rezsim bevezetését — A június 11. előtt lebonyolított árubehozatal kifizetéséhez a Jegybank alacsonyabb felárral adja a devizákat

Nagy feltűnést keltő jelentés érkezett ma Bucarestből. Eszerint Tatarescu miniszterelnök a nála járt fővárosi sajtóképviselők előtt az alábbi nyilatkozatot tette az új külkereskedelmi rendszerről:

— Az elterjedt hírekkel szemben kijelentem, hogy a június 11-én életbeléptetett új külkereskedelmi rendszer végleges és azt okvetlenül végrehajtjuk. A közvéleményt valószínűleg az téveszette meg, hogy a különböző külföldi képviselőkkel tárgyalásokat folytatunk és ezért terjedhetett el annak a híre, hogy megváltoztatjuk az új rendeletet. Kijelentem, hogy ez a feltevés téves. Nincs szó arról, hogy a június 11-én életbeléptetett rendszeren változtassunk és csupán azért hallgatjuk meg a külföldi államok megbizottjait, azért tárgyalunk velük, hogy az új rezsim bevezetése sokkal simábban történhessen és zökkenő nélkül hajthassuk végre az új intézkedéseket, mert az a szándékunk, hogy minden állammal, a legbarátságosabb gazdasági kapcsolatokat tartsuk fenn és hogy az új rendszerhez hozzáidomítsuk a kereskedelmi és fizetési egyezményeket.

Ezzel kapcsolatban azt is jelentik, hogy a Banca Nationala rendkívül fontos tervet dolgozott ki a június 11. előtt külföldön vásárolt árucikkek vételárának kiegyenlítésére. Tudvalévő ugyanis, hogy ebbe a kategóriába tartozó árukra is 44 százalékos devizafelárat akart bevezetni a Jegybank, de ez ellen a belföldi importőrök és nagykereskedők tiltakoztak. Ennek hatása alatt a Banca Nationala eláll a 44 százalékos devizafelárról a hátralékos áruadósságok kifizetésénél. Elvül mondta ki azonban, hogy a hátralékok kifizetésére fordítandó devizaösszeg nem lehet nagyobb, mint az 1935. június 11. és 1936. június 11. közötti egy év alatt lebonyolított exportból befolyó deviza öt százaléka, ami hozzávetőleges számítás szerint egy év alatt körülbelül 500 millió lei.

Felzudul a közvélemény egyes külföldi gyárak bucuresti-i képviselőinek indokolatlan áremelése miatt

44 százalékos áremelést akarnak rádiktálni vidéki vevőikre — A Jegybank leszállította a 44 százalékos devizafelárat a június 11. előtt lekötött áruk kifizetésére

Lapunk más helyén beszámolunk arról, hogy a Banca Nationala legújabb elhatározása szerint a június 11. előtt külföldről behozott, de ki nem fizetett árucikkek kifizetésére szükséges devizákat nem 44 százalékos felárral, hanem ennél sokkal alacsonyabb prémiummal bocsátja rendelkezésre az adósoknak a Jegybank. Már eddig is történtek engedmények, de csak kivételesen, most azonban egységesen rendezi ezt a nagyfontosságú kérdést a Jegybank. Az egész országban igen éles kifakadás hangzott el, mert a Jegybank eredetileg azt tervezte, hogy a 44 százalékos behozatali devizafelár június 11. előtt lekötött, vagy behozott külföldi áruk kifizetésénél is alkalmazandó. A felzudulás eredményeképpen a Jegybank megváltoztatta eddigi álláspontját és, mint bucuresti-i beavatott forrásból jelentik, ez a felár általában legfeljebb 5 és 10 százalék között lesz.

Különösen a román-német kereskedelmi kapcsolatokra bir nagy jelentőséggel ez az elhatározás, mert az új kereskedelmi és fizetési egyezmény alapján lebonyolított hatalmas exportból kifolyólag 600 millió lei követelésünk van Németországgal szemben. Az új fizetési szerződés értelmében ebből 80 millió leit számít be Németország a romániai adósok tartozásaiba, a fennmaradó 520 millió leit pedig az ezután végbemenő exportunk kifizetésére fordítja.

Mivel Bucarestben a márka ártolyamának sülyedésétől tartanak, sürgősen elintézik ezt a kérdést és feltétlenül leszállítják a 44 százalékos felárat a régi árutartozások kifizetésénél is. Ez alkalomból a fővárosi sajtó éles hangon kifogásolja, hogy a külföldi, különösen egyes németországi nagy gyárak is kereskedelmi

Ugyanez ügyhöz tartozik az a bucuresti-i értesítés is, hogy a külföldi államok képviselői közül a francia, a német, a svéd, a finn és a palesztinai delegátussal már megkezdtek az előzetes tárgyalást a miniszterelnökségen. A kormány ugyanis megértéssel fogadja ugy a külföld kifogásait, mint a belföldi exportőrök kívánságait és az exportőrökkel már lefolytatták a tanácskozásokat.

A külföldi megbizottak nyíltan hangoztatják, hogy lehetetlenség végrehajtani az új külkereskedelmi rendeletet a régi fizetési egyezmények alapján. Ezzel szemben a Tatarescu-kormány megállapítja, hogy az új rendszer általában végrehajtható, de azért nem zárkozik el egyes külföldi államok speciális kívánságai elől, mert harmonikusan akar együttműködni az összes államokkal.

Tegnap a román-palesztinai kereskedelmi kamara igazgatójával, Cheulouchal tárgyaltak a miniszterelnökségen. Az igazgató memorandumot nyújtott be, amelyben többek között a narancsbéhozatali mennyiség felemelését és a két ország közötti pontos fizetés bevezetését kívánja. Mivel Palesztinával szemben erősen aktív a külkereskedelmi mérlegünk, tehát teljesen kivételes bánásmódban részesül Palesztina. Oda ugyanis a múlt évben 950 ezer fontsterling értékben exportáltunk és csak 80 ezer fontsterling értékű árut hoztunk be, tehát tizenkétszer annyit exportáltunk onnan, mint amennyit importáltunk. A Palesztinával szemben fennálló 60 ezer fontsterling árutartozásunk kiegyenlítését külön intézi el a Banca Nationala és a legmértányosabb feltételek mellett. A többi államok megbizottjai is fokozatosan sorra kerülnek és azután a kereskedelmi és iparügyi miniszterium összesíti a kívánságokat és a kormány elé tereszi.

vállalatok bucuresti-i képviselői, raktárvezetői a legmohóbban használják ki a mostani átmeneti helyzetet és illegális módon hajtják fel a raktáraiban levő nagy árukészletek árát.

Nemcsak a műszaki cikkekre, hanem az igazán közszükségleti árukra, mint pl. gyógyszerre is önhatalmúlag alkalmazták a 44 százalékos áremelést, már pedig a legfelsőbb fórumok a június 11. előtti külföldi áruvásárlások kifizetésére — mint fentebb olvasható — aránylag alacsony százalékos felárat állapítanak meg. Ezek a fővárosi árulerakatok szuverén módon akarják diktálni az árakat és a velük összeköttetésben álló vidéki vevőkkel szemben is önkényeskednek. 44 százalékos áremelést szeretnének rájuk diktálni, már pedig tárgyilagos elbírálás szerint ez jogtalan. Remélhető, hogy a közvélemény jogos tiltakozása megállítja az erőszakolt áremelést, legalább is a fontos életszükségleti cikkeknel.

— KICSERÉLTÉK A VÁMVEZÉRIGAZGATÓT ÉS HELYETTESET. Mint Bucurestiből jelentik, ottani pénzügyi és hivatali körökben igen élénk feltűnést kelt, hogy Constantini volt vezérigazgatót és Petre T. mérnök, helyettes-vezérigazgatót váratlanul felmentették állásából. Az új vámvezérigazgató Vulcanescu M., aki mostanig a pénzügyminiszterium tanulmányozási osztályánál mint referens működött. Constantini volt vezérigazgatót a pénzügyminiszteriumi tisztviselői hitelintézet vezetőjévé nevezték ki, mert az eddigi vezető nyugdíjba ment. Hogy a vámvezérigazgató és helyettese miért távoztak állásukból, arról nem szól a jelentés.

Ugy érezte, mintha hátát karddal hasogatnák

Reumában szenved.

Erős javulás Kruschen által

Egy hölgy írja nekünk: „Olyan fájdalmakban szenvedtem, amelyek azt az érzést keltették bennem, mintha hátam alsó felét karddal hasogatnák. Onnan a fájdalmak tagról-tagra tovább vándoroltak a vállakig, úgy, hogy nem tudtam azokat mozgatni. Ugyanez volt a helyzet karjaimmal is. Néha azt hittem, hogy sohasem fogok a fájdalomtól megszabadulni. Éjjel szobámban fel és alá jártam és heteken keresztül nem tudtam aludni. Mindent megpróbáltam, anélkül, hogy állapotom javult volna. Ekkor próbát tettem a Kruschen sóval és az eredmény, amely nagyszerű volt, most is tart.“

„Most már nem félek az alvástól és az evéstől. Azelőtt majdnem megfulladtam, ha ettem. Azt hiszem, szerevezetem tele volt savakkal és örülök, hogy mindez elmúlt. A Kruschen sónak, amelyet most minden reggel szedek, sokat köszönhetek. Szememben éppen olyan értékes, mint az arany.“
E. P.

A fájdalmakat és a merevséget, amelyet a reuma okoz, az izmokban és az ízületekben lerakódott tühegyes hűgysavkristályok okozták. A ható, amelyet a Kruschen só tartalmaz, a májat és a vesét munkára ösztönzi és azok gyógyulásához vezet. Segítse e szerveket a tultengő hűgysav, fájdalmi okának a kiválasztásában.

A Kruschen só több mint 120 országban árulják és most már Romániában is minden gyógyszerárban és drogériában üvegenként 95 leiert kapható.

— Uj utasítás a Csehszlovákiából és Franciaországból behozott gépek elvámolására. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium körrendeletet intézett a vámhivatalokhoz, amelyeknek figyelmét felhívja arra, hogy egyes helyeken tévesen alkalmazzák a Csehszlovákia és Franciaország részére megállapított kedvezményes vámtarját. Ezért a miniszterium közli, hogy a kedvezményes 600, 800 és 1200 lei kilogrammonkénti vám csak a cukorgyárak, sörgyárak, szeszgyárak, szénagyárak részére szükséges gépekre és készülékekre, valamint a hűtőkészülékekre alkalmazható. A többi gépek és készülékek 900, 1100 és 16.000 lei mázsánkénti vámmal vámolandók.

— Európa legnagyobb részében rosszabbodtak a mezőgazdasági viszonyok az utóbbi két hét alatt. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi miniszterium Európa különböző államaiból olyan értesítéseket kapott, hogy az utóbbi két hét alatt általában rosszabbodott a vetések állása. Az Északamerikai Egyesült-Államokban bő esőzés volt. A déli földgömbön általában szárazság uralkodik és ez különösen Argentínában tapasztalható, de Ausztráliában kisebb mérvű. A nemzetközi mezőgazdasági hivatal megállapítása szerint Európában a 44 százalékkal kisebb területet vetettek be cukorréppel, mint az előző évben. Magyarországon, Olaszországban és Finnlandban ugyanolyan nagyságú területeken vetett cukorréppel mint tavaly, Németországban pedig a múlt évinél nagyobb mérvet ölt a cukorrépatermelés.

Megsokszorozza keresetét, ha a

Növényvédelem és Kertészet

tanácsai alapján kezeli

gyümölcsösét,	Előfizetési árak
kertjét,	mindkét lapra együtt:
szőlőjét,	negyed évre 100.— lei
gazdaságát.	fél évre 200.— lei
	egész évre 400.— lei

Kedvezményes szakkönyv akció az előfizetőknek: Akir előfizet a Növényvédelemre, alább 4 könyvet

Horn: Gyümölcsfák nyeseése.
Urbányi: Gyümölcsfák betegségei.
Jécsai: Borján készítsük el virágos kertünket.
Sántha: Szőlő kártevői.
Önköltségi áron 80.— leiert kapják.

Még ma kérjen ingyen mutatónyvszámot (5 lei bélyeg behűldése ellenében) az Ellenzék könyvtárostól Cluj, Plosta Unirul. Előfizetési mezenedelését azonnal intézzük. 3578

Kitünő buzatermést jósol az idén a földművelésügyi minisztérium

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium most adta ki nehezen várt részletes jelentését a buzatermésről és a vetések állásáról. A jelentés konstatálja, hogy a vetések sokkal gyengébbek, mint egy hónappal ezelőtt voltak. Néhány helyen az őszi és tavaszi vetést a jég pusztította el és az összes bevetett területeknek 15 százaléka. Az őszi és tavaszi vetés együttes területe három és fél millió hektár (hat millió hold), de fél millió hektár a jégtől és a fagytól elpusztult.

Ha egy hektáron (két holdon) tíz métermázsás termésátlagot veszünk — folytatja a minisztériumi jelentés — úgy 280.000 vagon buzát kapunk. Legjobban állnak a vetések a Dunavölgyében, a Banatban, Északmoldovában és Basarabiában, de Ardealban és másutt gyöngébbek.

Az árpa és a zab elég jó. Az a kukorica, amelyet korán ültettek, sokat szenvedett a fagytól és újból ültetni kellett. A szőlő általában elég jó, a többi gyümölcs gyengébb mint tavaly. Speciálisan Basarabiában a gyümölcs nagyon rossz, a dió általában igen gyenge. A szilva, a körte, az alma elég jól áll és rendes termésre van kilátás.

— Uj fizetési egyezmény készül Csehszlovákiával. Mint ismeretes, a román—cseh gazdasági kapcsolatok az utóbbi hónapokban meglazultak és a nemrég kötött fizetési szerződést sem lehetett szabályszerűen végrehajtani. Bucurestiből most azt jelentik, hogy a kisanant államok gazdasági bizottságának jelenlegi ülésén felvetődött az a kérdés: hogyan lehetne megváltoztatni a román—cseh fizetési egyezményt és kimélyíteni az áruforgalmi kapcsolatokat a két ország között. Mivel a gazdasági bizottság néhány nap múlva befejezi munkáját, román—cseh vegyes bizottság marad Bucurestiben, amely külön tanulmányozza a fenti problémát. E hó 25-én még két szakértő érkezik Prágából Bucurestibe, hogy a román—cseh fizetési egyezmény megváltoztatásáról tárgyaljon és sürgősen létrehozza az egyezményt. A kisanant gazdasági bizottságának aldelegációi azzal a kérdéssel is foglalkoztak: miképpen lehetne a három ország között a turisztikai együttműködést kiszélesíteni.

— Az 1937. évi meghosszabbították a falusi kaszinók, olvasóköri és jogi személyiségek italmérési engedélyét. Az aradi kivetési pénzügyigazgatóság hatásköre alatt működő szeszmonopol-hivatal rendeletet kapott a pénzügyminisztériumból arról, hogy a falusi kaszinók, olvasóköri és általában a községekben működő jogi személyek italmérési engedélyeinek érvényességét 1937. áprilisig meghosszabbította a minisztérium. Érdekes, hogy az ezek számára a régi magyar és osztrák törvény alapján kiadott italmérési engedélyeket néhány hónappal ezelőtt bevonták, most azonban a pénzügyminisztérium megváltoztatta ezt az elhatározását és kimondta, hogy az említett italmérési engedélyek 1937. április 22-ig érvényben maradnak, de szigorúan ellenőrizni kell azt, hogy az engedélytulajdonosok betartják-e a szeszmonopol-törvényt. 1937. áprilisban már az új törvény alapján kiírandó árlejtésen fogják odaítélni a falusi klubok, olvasóköri, kaszinók italmérési engedélyeit.

Prima Societate de Autobuse I. MERA & Co. Arad.

Ertesítjük a n. é. közönséget, hogy **1. hó 23-án, vasárnap reggel 5 órakor kényelmes új kocsikkal**

társas kirándulást

rendezünk a következő helyekre:

Băile Episcopesti

„Pöspök fürdő” és

Băile Moneasa-ra.

Részvételi díj:

Băile Episcopesti Lei 160.—

„Moneasa” „120.—

A kiránduláson résztvevők úgy a fürdők használatánál mint az etkezésnél kedvezményben részesülnek.

Jelenkezéseket 15-én, szombaton déli 12 óráig

Sándor Iván & Co. sorsjegyirodában
kérjük leadni. 3510

A Niagara-vizesésbe vetette magát a halálraszántak budapesti megmentője

Öngyilkos lett F. Jack del Port, aki százazreket osztogatott szét a magyar főváros szegényei között — A külön amerikai érdekes élete Budapesten

Budapestről jelentik: Sok-sok angyalföldi, hangyatelepi, óbudai és kiserdei szegényember könnye ered meg, ha megtudja ezekből a sorokból, hogy az a kedves, szélesvállu uriember, aki nemrég annyit kóborolt a szegénység tanyáin, nincs többé! Mr. Port, a szegények, szerencsétlenek, igazságtalanul bántottak és öngyilkosjelöltek gyámolítója örökre elköltözött erről a világról. Csupán néhány kusza sor maradt uána, de még ebben is lelkére köti az elesettek segítségét azoknak, akik odaát, messzi Amerikában éppen úgy elcsodálkoznak öngyilkosságán, mint mi Budapesten.

Nyolc évvel ezelőtt

1927. január 14-én a Keleti-pályaudvar széles perronjára hatalmas növésű, szélesvállu, atlétakra emlékeztető, előkelően öltözött uriember szállt ki egy bécsi vonatból. Mint ilyenkor szokás, rögtön körültekintett a hordárok és idegenvezetők, de az utas elhárította ajánlkozásukat és miután hatalmas bőröndjeit a ruhatárban helyeztette el, gyalogosan nekiindult fővárosunknak.

Vastag hóréteg lepte el az uccákat és az idegen vállait, mikor megérkezett egyik dunaparti szállóba, szobát bérelt és bejelentőlapjára ezeket írta:

F. Jack del' Port, Minnesota, USA.

A portást megkérte, „szerezzen” másnap reggelre két jönevű újságíró, akiket rövid uton meghívott társaságába és előadta, hogy azért látogatott Budapestre, hogy a nagyváros szociális viszonyait tanulmányozza. Együttal kalauzálásra kérte fel őket; közösen elkészítették kirándulásuk pontos tervét és mindenekelőtt Budapest szépségeit keresték fel.

De ez a csodálattal adózó, különös amerikai ur csakhamar megváltoztatta érdeklődésének irányát és a következő napokban arra kérte az újságírókat:

vezessék most már el a főváros „árnyas sar-

Kaland egy rablótámadóval a Népszigeten

Evek teltek el és Port nem merült ki. Feneketlennek látszó pénztárcája mindig tele volt a szegények részére küldött bankjegyekkel.

Egyszer nevezetesebb kalandja is akadt a Népszigeten, amely az újpesti vasúti összekötő hid aljában terül el. Arról értesült, hogy az öngyilkosok igen szívesen keresik fel ezt a hidat, hogy egy végső, kétségbeesett lendülettel a Dunába vessék magukat.

A derék amerikai valóságga őrseget tartott a hid környékén. Egy ilyen őrsegen eltelt nap estjén éppen hazafelé igyekezett a sötét Népligeten át, amikor elébe állt a Vizművek bozotos telkének bokrai közül egy ember, magasra emelte a magával hozott sulyos vascövet és rákiáltott:

— Adja ide a tárcáját, vagy leütöm!

— Várjon, zsebvégom a pipámat, — válaszolta tört magyarsággal az amerikai, aztán

villámgyors mozdulattal jól kiszámított ütést mért az utonálló borostás arcára.

A támadó eszméletlenül bukkott fel. Port nem hagyta ott, melléje telepedett a nedves fübe és nyugodtan pőfékelt addig, míg magához nem tért a külteleki ember. Mikor ez maga mellett látta győztes ellenfelét, menekülni akart.

— Ne szaladjon el, hé, hiszen nem akarok magának rosszat! — kiáltotta az amerikai. — Majd most elmondja, miért jött nekem, aztán majd rátérünk a kívánt pénztárca ügyére!

— Éhezem, napok óta nem ettem meleget és nincs bátorságom ahoz, hogy pontot tegyek szenvedéseim végére, — vallotta a vasrudas ember, akiről kiderült, hogy három anyátlan gyermeke éhezik otthon és azért csapatott fel gengszternek, hogy kenyeret vihessen apró árváinak...

Port saját maga ellenőrizte a dolgot, „körülnézett” a hideg lakásban, ahol egy nedves, hideg zugban, rothadó szalmán, tényleg ott kuporgott a három ártatlan, ijedszemű apróság. Erre az amerikai elővette tárcáját és a nála levő harminc pengőt leolvasta az ámuló ember kezébe. Magával vitte az illető címét is, naplójába pedig ezzel a feljegyzéssel jegyezte fel kalandját:

— Mivel nem maradt pénzem, gyalog jöttem haza Újpestről. Kissé hosszú volt az út, meg is az-

kaiba', vagyis oda, ahol a nyomor és kétségbeesés, szegénység és bűn adnak egymásnak találkozót.

Igy került sor arra, hogy Mr. Port ellátogatott a székesfőváros közismert nyomortelepeire. Bejárta az óbudai téglagyárak mögött meghúzódó tömeglakásoktól az angyalföldi zughelyekig, a külvárosok pincelakásaitól a Kiserdő sötét sarkában levő kunyhókig valamennyi nyomortanyát és végül arra a megállapításra jutott, hogy mindenképpen méltó ez a sorstól agyonsújtott népesség a gyors megsegítésre.

Az előkelő amerikai a látottak után néhány napig nem mutatkozott a nyilvánosság előtt. Angolul is értő gépirókisasszonyt alkalmazott és hatalmas, mintegy negyven gépelt oldalra terjedő szociálpolitikai tanulmányt készített Budapest szegényeiről. Ez a tanulmány aztán utnak indult New Yorkba, különböző jótékonyági intézetek címére, ahonnan tíz nappal később kábeltávirat érkezett. Néhány megváltó szó, ami mindennél többet ért! A táviratban ugyanis

felhatalmazták az amerikai, hogy a főváros szegényeit havi ezeröttszáz dollár erejéig segítheti.

Ettől a naptól kezdve Mr. Port egészen más módon igyekezett megismerni fővárosunk nyomortanyáit. Saját vagyonából fedezte havi ezeröttszáz pengőt kitevő költségeit, ugyanakkor pedig reggeltől estig, sőt igen gyakran éjszaka idején is, esőben, hidegben, szép időben egyaránt szorgalmasan járta a külteleket.

Napról-napra feltűnt jellegzetes atléta-alakja oly nyomoruságba jutott családok otthona előtt, ahol az utolsó butordarabokra is árverés volt már kifizve, vagy amelynek tűzhelyén üres fazekak ásitottak. Rémültszemű gyermekek, elaggott, családjaiktól elüldözött öregek, kétségbeesett, kitalított asszonyok és bukkott leányok ismert pártfogója lett a titokzatos ember.

tam, de legalább tudom, hogy az Ur karolt belém, mikor felkerestem azt a három könnyesszemű árvát...

Néhány nappal utóbb a vasrudas támadó már egyik nagy váciuti műhelyben dolgozott magas hetibér ellenében.

Port úgy ittfedkezett Budapesten, hogy jól megtanulta nyelvünket és úgy látszott, itt is marad élete végéig. Ittartózkodása utolsó éveiben azonban egyre nagyobb akadályok támadtak a havi 1500 dollár átutalása körül, majd egyszer csak táviratot kapott hazulról, hogy az amerikai hatóságok nem engedélyezik tovább a dollárkiutalást. Az amerikai devizarendelet keresztülhúzta az ottani jótékonyági intézetek további terveit, mire az amerikai befejezettek látta budapesti működését és könnyezve vett búcsút — mindörökre.

Előbb még saját pénzéből is osztogatott, aztán elutazott.

Megállapították, hogy körülbelül 1.000.000 pengőt osztogatott el Budapesten. Ugy vett búcsút tőlünk, mintha otthonától szakadt volna el. Még a robogó vonatból is megigértte, hogy hamarosan visszatér...

A Niagara halottja

Amerikai lapok foglalkoznak most már a rejtélyes Port személyével. Megírják, hogy május 22-én délután a Niagara-Falls közvetlen közelében levő villamosművek szolgálatot teljesítő felügyelői és gátmunkásai arra figyeltek fel, hogy egyik százhusz méter magas gáton egy idegen férfi vetkőzik lázas sietséggel.

Rögtön feléje futottak, de az idegen egy szörnyű ugrással a habzó, bömbölő mélységbe vetette magát.

Testét izzé-porrá zúzta a forrongó vízpokolban elhelyezett betonsarkantyuban, majd elűnt a hullámokban.

A gáton hagyott kabátból igazoló iratok kerültek elő s ezek révén állapították meg, hogy öngyilkos ugyanaz, aki nemrégén még itt, Budapesten igyekezett az öngyilkosokat vigasztalgatni.

Záróünnepélyt

tartottak a Napközi Otthonban, ahol az uccán kolduló gyermekeket vették gondozás alá

A támogatásával létesített Napközi Otthon, mely az uccán levő kolduló gyermekek seregét vette ápolás és gondozás alá, páratlan áldozatkészséggel és elismerésre méltó gondossággal nemcsak lakást, élelmet, ruhát biztosított az arra szorulóknak, hanem a Napközi Otthon keretén belül Domokos Máté tanító vezetése mellett egy szabadiskolát létesített, mely ezeket az apátlan anyátlan és legnagyobb részt minden oktatás és nevelés nélkül maradt gyermekeket elemi oktatásban részesítette.

Domokos Máté tanító nagy érdeme, hogy ezek a 6—14 éves koru gyermekek, akik a társadalmonkívüliségben elvadulva, testileg, lelkiileg elhanyagolva, betegesen lerongyolódva kerültek a Napközi iskolába, az ő szeretetteljes vezetése, igyekezete és fáradozása következtében olyan előnyös változások mentek keresztül, amely talán egész életükre kihat. Nagyon szép emberbaráti munkát végez a Vöröskereszt és Domokos Máté, amikor ezeket a gyermekeket igyekeznek a társadalom számára megmenteni és hasznos, dolgozó embereket nevelni belőlük.

Ma délután volt a Napközi iskola tímpélyes keretek között megtartott záróünnepélye. A képviselőjében megjelentek dr. Botisné elnöknő, Babescu ezredes és sok meghívott vendég.

A vizsga imával és a himnusz elénekülésével kezdődött; azután a gyermekek helyet foglaltak a padokon és a tanító kérdéseire egymásután adták meg a választ. Számtan, földrajz, történelem szerepeltek a vizsgatárgyak között. A gyermekek helyesen és pontosan válaszoltak a feltett kérdésekre.

A sikeres vizsga után a gyermekek ünnepi ebédet kaptak az árvaház egyik szobájában. Sokan gratuláltak Domokosnak a szép és eredményes munkáért, aki néhány hét múlva a gyermekekkel együtt a Vöröskereszt soborsini nyaralótelepére megy, hogy a beteges és gyenge gyermekek további gondozásának szép munkáját folytassa.

A mely gyermekbarát intézményeit közadakozásból tartja fent, a kolduló és csavargó gyermekek megmentése érdekében körlevelet intéz Aradváros nagylelkű adakozóihoz, hogy anyagi támogatásukkal járuljanak hozzá az intézmény fejlesztéséhez és felvirágoztatásához.

Kedélyes tárgyalás

az aradi törvényszéken egy 8000 lejes lopás körül

Kedélyes jelenetekben bővelkedő tárgyalás folyt le ma az aradi törvényszék előtt. Barta János rovinei lakos egy éjszaka ellátogatott vadházastársának apjához, Totók Istvánhoz, ahol rátalált a gazdálkodó pénzére. A pénzből 8000 leit magához vett, amit jó részt elmulatott, azonkívül még egy pár csizmát és egy kalapot is vásárolt magának. A mai törvényszéki tárgyaláson a vádlott nem is tagadta tettét, de, mint mondotta, a pénzből 400 leit már visszafizetett. Kihallgatták a sértett Totókot, aki ellenséges pillantással mérte végig a vádlottat:

— Aztán jól mulatott-e kend a pénzemen? — kérdezte.

— De jól ám! — mondotta Barta János és láthatólag felragyogott az arca, amikor a szép napokra visszagondolt.

— Hát a csizma jó volt-e? — kérdezte Totók István, akit a vádlott flegmája feldühösített.

— Jó volt bizony. Még most is azt hordom a lábamon — válaszolta Barta pökhendien. — Végül is az elnöknek kellett közbelépnie, hogy a falusi idillnek véget vessen. A bíróság tekintetbe vette a lopás körülményeit és Bartát mindössze három napi elzárásra ítélte.

SPORT KÖZLÖNY

A Staruinta vendéglátéka a vasárnapi sportprogram főeseménye

— A Titanus vándordíjas mérkőzések második fordulója —

Vasárnap ismét gazdag és változatos sportműsort bonyolítanak le Aradon és a legnagyobb érdeklődést kétségkívül az oradeai Staruinta vendéglátéka váltja ki. Az oradeai munkáscsapat ugyanis a nemzeti bajnokság B) csoportjának első kategóriájában jelentős szerepet játszik és a legutóbb is döntetlenül mérkőzött a Crisanával, azzal a csapattal, amely a minap győzte csak le a gráci Sturm együttesét. A Staruinta a legkomplettebb összeállításban játszik Aradon és az AMEFA-nak ugyancsak jól kell szerepelnie, ha le akarja győzni ellenfelét.

Vasárnap délelőtt a Gloria-pályán bonyolítják le a második selejtező-meccset, amelyen az USA mérkőzik meg a Sparta csapatával.

Tudvalevőleg az első mérkőzés az USA 9:2 arányú fölényes győzelmével végződött és így a Spartának nem sok esélye lehet ellenfele előnyének behozására.

A Titanus-pályán vasárnap folytatják a vándordíjas mérkőzések második fordulóját, amelyen a Victoria a Crisanával, a Titanus a Fortunával, az ASTRA pedig a CS Lyrával kerül szembe. A Crisana, Titanus favoritokként indulnak a küzdelemben, míg a Lyra—ASTRA meccs nyílt küzdelmet hoz.

Ezekon kívül még egy barátságos meccset játszanak le a csapatok és pedig az Olimpia-pályán a bajnokság második helyezettje, a harmadik helyezett Intelegereát látja vendégül.

Vasárnapra kialakul a középeurópai kupa első fordulója után megmaradó nyolcas mezőny

— Olaszország és Ausztria legjobbainak van reményük a továbbjutásra —

Az elmúlt héten megindult Középeurópai Kupaküzdelmek tartják lázban az európai sportközvéleményt és az első forduló első felvonása után, a helyzet még korántsem nevezhető kialakultnak.

Az első „fél” forduló eredményeit vizsgálva megállapíthatjuk, hogy nota adódott néhány meglepetés (Zsidenice—Rapid 3:2, Juventus—Viktória Pilsen 3:3, Austria—Ambrosiana 5:2), nagyjából mégis a várakozásnak megfelelő eredmények alakultak ki, amelyek mintegy sejteni engedik, hogy az első forduló befejező része után, mely csapatok jutnak tovább a nyolcra szűkülő keretbe. Nézzük csak sorban az eredményeket és esélyeket.

Budapesten vasárnap (illetve szombaton) két meccs kerül lejátszásra: és pedig a Ferencváros az AC Romát, a Hungária pedig az Admirát látja vendégül. A Ferencváros két gólos hátránnyal startol az olasz negyedikkel szemben és bravuros teljesítményre van szüksége, ha ellenfele előnyét behozni kívánja. Az olasz együttes kitünően iskolázott, izig-vérig temperamentumos csapat, amely ellen a Ferencváros aligha fog boldogulni. A Hungária ellen az Admira egygólos előnnyel indul és a magyar csapatnak legjobb tudását kell latba vetnie, ha az osztrákok előnyét be akarják hozni. Ha a Hungária csatárai levet-

közik góliszonyukat, a továbbjutáshoz szükséges kétgólos győzelmet is megszerezhetik.

Bécsben ugyancsak két meccs kerül lebonyolításra (az egyik szombaton). Itt a Rapid kerül revánusra a brünni Zsidenice ellen, vasárnapi megveretéséért és az osztrák bajnoknak valószínűleg sikerülni is fog nemcsak behozni a brünniek előnyét, de a továbbjutást is biztosítani. A másik meccsen az Austria három gólos előnnyel veszi fel a küzdelmet Meazza csapata ellen és az előjelek szerint Sinderlarnak otthon is sikerülni fog Meazzát legyőznie.

Prágában ugyancsak két meccset játszanak a csapatok: szombaton a Slavia mérkőzik a Szeged FC-vel és a derék szegediek aligha tudják behozni a csehek három gólos előnyét. Vasárnap a Vienna és a Sparta csapatnak össze és miután a bécsi meccs döntetlenül végződött, a Sparta továbbjutása valószínűbb.

Firenzében a Fiorentina az Újpest ellen két góllal tarsolyában áll ki és és tekintve, hogy az Újpest nem tud komplett csapattal kiállni, a kitünően védekező olasz együttes valószínűleg biztosítja továbbjutását.

Torinóban a pilseni botrányos meccs hősei: a Viktória és az olasz bálnok Juventus mérkőznek és az otthonában játszó olasz csapat könnyű továbbjutása várható, miután az első meccs döntetlenül végződött.

Az első forduló második része után tehát az AS Roma, a Hungária (esetleg), a Rapid, Austria, Slavia, Sparta, Fiorentina és Juventus kerülhetnek tovább, tehát három olasz, két-két osztrák és cseh (esetleg három osztrák), valamint egy magyar csapat juthatnak be a nyolcas második fordulóba.

O Rekordszámban érkeztek be ebben az évben a szövetséghez a játékosok bejelentései, amelyek szerint régi egyesületeiket elhagyják. Közel 2000 játékos jelentette be távozását egyesületéből, ez azonban nem jelent ugyanamnyi klubcsereket is, mert közben számszerűen megegyeztek egyesületeikkel.

O Amerika Davis Cup csapata megérkezett Angliába és résztvesz a wimbledoni teniszversenyeken. A csapatban a magyar származású Makó is résztvesz.

O Az olasz labdarúgó válogatott csapat 7:0 arányban fölényesen győzte le Helsinkiben a finn munkás válogatott együttest.

O Lezárták a wimbledoni tenisztorná nevezéseit. A wimbledoni tenisz világversenyre 204 nevezést adtak le, köztük a világ legszámottevőbb teniszesei.

O Vasárnapi B) ligás minősítők. Bucaresti: Makkabbi—S. G. Sibiu, bíró: Jonescu Tope (Ploesti). — Baimare: Phönix CSB—Dacia—Unirea, bíró: Morar, Teofil dr.

Nyaralni induló t. előfizetőink figyelmébe!

Ha akár rövidebb, akár hosszabb időre elutazik és közli velünk új címét, az Aradi Közlönyt utánaküldjük. Arra kérjük, hogy az alábbi szelvényt lehetőleg elutazás előtt 2—3 nappal töltsön ki és egy levelezőlapra ragasztva, vagy küldőnccel küldje be hozzánk.

Név:

Régi cím:

Új cím:

Mikortól meddig:

Kíváandó ég levelezőlapra ragasztva okvetlenül beküldendő:

az ARADI KÖZLÖNY kiadóhivatalaiba.
Bulev. Regele Ferdinand 4. sz.

Biztonság kedvéért ne a kihordóval tessék megüzenni a címváltozást.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

Rádió műsor

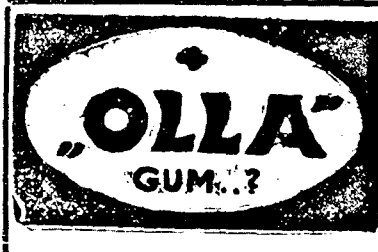
— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, JUNIUS 21.

Bucuresti. 1.05: Gramofon, 1.55: Gramofon, 2.35: Gramofon, 6: Rádiózenekar, 7.15: Rádiózenekar, 8.20: Operettrészletek, 9: Felolvasás, 9.15: Szórakoztató zene, 9.45: Kamarazene, 10: Szláv kompozíciók. (Hegedűs és énekszámok), 11.15: Hírek külföldre, 11.35: Éttermi zene. — Budapest I, 7.45: Torna. Utána hanglemezek, 11.20: Időszerű apróságok. (Felolvasás), 11.45: Ifjúsági közlemények. (Felolvasás), 1: Déli harangszó, 1.05: Szolcsányi László magyar nótákat énekel, kíséri Horváth Gyula és cigányzenekara, 2.30: A 3. honvédegyezred zenekara, 8: A mikrobák élete, 8.30: Hanglemezek, 9.30: A rádió külügyi negyedórása, 9.50: Budai Dalárda, 11: Czicza József és cigányzenekara muzsikál, 12.15: Zeitinger Jenő zongorázik. — Budapest II, 7.20: A tanu lelkiismerete, Göttche Ervin dr. előadása, 7.55—8.40: Csóka Béla énekel, zongorán kíséri Pongrác László, 8.45: A légiközlekedés utvonalai, Pécsi Albert dr. előadása, 9.20—10.50: Országos Postászenekar, — Bécs, 1: Gramofon, 2: Hírek, 2.10: Gramofon, 3: Strauss-keringők, gramofonon, 4.20: Asszonyoknak, 4.40: Gyermekkor, 5.10: Gramofon, 5.50: Gyermekeknek, 6.25: Vladimir Kaczmar (basszus) énekel, 7.05: Utazási hírek, 8: Hírek, 8.30: Szimfonikus hangverseny, 12.45—2: Könnyű bécsi zene. — Belgrád, 12: Rádiózenekar, 1: Rádiózenekar, 2.15: Könnyű zene, 5.20: Görögország—Jugoszlávia futballmérkőzés, 7.30: Zongoraszmok, 8: Gramofon, 9: Zágráb, 11: Hírek, 11.20: Gramofon, — Breslau, 6: Reggeli hangverseny, 7: Torna, 7.15: Reggeli hangverseny, 10: Szórakoztató zene, 11.15: Iskolai rádió, 4.30: Rudolf Watzke Schubert-, Muszorgszkij- és Schilling-dalokat énekel, 12.30: Tarka népzene. — Lipcse, 7.15: Reggeli hangverseny Danzigból, 9.25: Könnyű zene, 1: Szórakoztató zene, 8: Égerlandi népzene, 9.45: Zenés hangképsor, 10.20: Bach-est, Versenymű két hegedűre, D-moll. Szvit Nr. 4, 11.10: Hírek, 11.30: Tarka népzene Stuttgartból. — Milano, 12: Rádióötös, 2.20: Könnyű zene, 6.05: Könnyű zene, 9.50: Reklámhangverseny, 10.50: Csevegés, 11: Kamarazene, 12: Hírek. — Pozsony, 1.15: Gramofon, 1.30: Rádiózenekar, 6.50: Magyar közvetítés, 7.35: Hegedűszámok, 11.30: Magyar hírek, 11.45: Gramofon.

SZOMBAT, JUNIUS 22

Bucuresti. 1.05: Gramofon, 1.55: Gramofon, 2.35: Gramofon, 6: Katonazene, 7.15: Katonazene, 8.20: Gramofon, 9.20: Rádiózenekar, 10.30: Rádiózenekar, 11.15: Hírek külföldre, 11.35: Éttermi zene. — Budapest I, 7.45: Torna, Utána hanglemezek, 11.20: Mark Twain (Születésének 100. és halálának 25. évfordulóján), 1: Déli harangszó, 1.05—2.30: Losonczy-Schweitzer Oszkár

Ne kísérletezzen egészségével, kérjen Ön is kimondottan eredeti „OLLA” övszort, mely megóvja Önt nemi betegségektől. 1164

szalozzenekara, 2.40—3.20: W. László Erzszt. hegedű, zongorán kíséri Kósa György, 5.10: Filmcsevegés, 6: Zenekari hangverseny, 7: A Balaton születése, 7.30: Hanglemezek, 8.15: Mit üzen a rádió, 8.50: László Imre magyar nótákat énekel, kíséri Pertis Pali és cigányzenekara, 9.40: Vidám est, 11.10: Jazzzenekar, 12: Budapesti Hangversenyzenekar. — Budapest II, 7.35: „Ki tudja?” Révész Béla elbeszélése, 8.20—8.50: Hanglemezek, 8.55: Mezőgazdasági felőra, 9.35—10.10: K. Comensoli Mária zongorázik, 10.15: Hírek, 10.40—11.25: Berend Endre jazz-zenekarának műsora, 11.25—12.15: Cigányzenekar. — Bécs, 1: Könnyű zene, 2: Hírek, 2.10: Könnyű zene, 3: Xenia Belmas (szoprán) lemezel, 5.05: Rudolf Weinwurm-szerzemények énekkarra, 6.05: Filmekről, 6.20: Mandolinzenekar, 8.20: Emanuel List Schubert-dalokat énekel, 9.35: Vidám sportképeskönyv. (Tarka műsor), 11: Hírek, 11.10: Dr. Paul Weingarten zongorázik, 12.05—2: Szórakoztató zene. — Belgrád, 12: Gramofon, 1: Rádiózenekar, 5.20: Gramofon, 5.50: Rádiózenekar, 7.30: Dalok, 8: Gramofon, 9: „Potera”, Jenko zenés játéka, 11: Hírek, 11.20: Éttermi zene, 12—12.30: Tánclemezek. — Deutschlandsender, 7.05: Torna, 7.15: Könnyű zene 1: Fuvószene, 4.10: Könyvszemle, 5: Köln, 7.45: Orgonaszámok, 8: Frankfurt, 9.10: Éljen a tartalékos, Vidám katonamelekek, 11—1: Ilja Livschakov és zenekara. — Lipcse, 9.25: Könnyű zene, 1: Stuttgart, 3.15: Könnyű zene, 5: Köln, 8.30: Leányok énekelnek, 9.10: Tarka est, 11.30—1: Tánczene. — Milano, 12.30: Könnyű zene, 2.10: Szalontrió, 3: Gramofon, 6.05: Tánczene, 9.50: „Szókimondó asszonyosság”, Sardou vígjátéka, Utána: Tánczene. — Pozsony, 1.15: Gramofon, 6.40: Gramofon, 6.50: Magyar közvetítés, 7.50: Gramofon, 8.30: Jazz, 9.25: Zongoraszmok, 11.30: Magyar hírek.

Szeplős, pattanásos,

májtoltos, mitesseres arcát hozassa rendbe
PILISINÉ kozmetikai salonban,
Bulev. Regina Maria 17. (Réthy-ház.)

KÖNYVEK

A férfi impotenciája és annak gyógyítása, Feldman Sándor dr. hírneves ideggyógyorvos, a freudi pszichoanalízis nyomán és saját tapasztalatainak felhasználásával a tudós világosságával és mélységével ismerteti az egyén nemi fejlődését, a rendes és fonák nemi ténykedés jelenségeit, a nemi tehetetlenség változatos formáit, azok gyógyítását. A kitűnő szakkönyvnek második kiadása 222 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az orvosi könyvek teljes jegyzékét.

Dr. Forel: „A hypnotizmus”. Az eredeti mű IX. utolsó kiadása után, Bevezető tanulmánnyal ellátta: dr. Hudovernig Károly egyetemi tanár, közkórházi főorvos, ideggyógyorvos, A nagyterjedelmű, testes kötet körülbelül 300 nagy oldal. Ára 132 lei a Lepage könyvkereskedésben: Cluj. Kérjen ingyenes árjegyzékét.

Karl Marx: „A tőke”. A közgazdaságtan bírálata, Karl Marx alapvető közgazdasági műve magyar fordításban már évek óta nem volt kapható, most megjelent a mű első kötete, úgy, ahogy Friedrich Engels rendezte sajtó alá, „A tőke” I. kötete 83 lei a Lepage könyvkereskedésben: Cluj.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

ÉRTESETÉS.

Értesítjük t. üzletfeleinket, hogy megboldogult Glück József ur halála után, festőüzemünket az eddigi üzlettárs, Grünbaum Mór ur szakavatott vezetésével és irányításával tovább folytatjuk a mi közismert, szolid és megbízható üzleti elveink szem előtt tartásával. Magunkat a t. közönség további jóakaratu párfogásába ajánljuk.

Aradon, 1935. június hó.

Glück József
szobafestőüzeme.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés 20 lei. Minden további ára 10 szóig csupán. Minden további szó 2 lei. Az apróhirdetéseket előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef. : 151

LEVELEZÉS.

„Megpróbálom” jellegű levél van az Aradi Közlöny fiókkijelöltjében, kérem átvevni.

„Bátraké a szerencse” jellegű üzenem, hogy kedden kívánságához képest nem jelenhettem meg, mert a levél szerdán jutott hozzám. Szerdán elfoglaltságom hátráltatott levélírásban. Holnap, pénteken és azontúl mindennap jelzett helyen s mégdön, pontosan abban az időben megjelennek. Szívvelyes üdvözléssel „Tiszta” jellegű. Pontos legyen!

ALKALMAZÁS.

GYAKORLOTT női-confectios gépészt és varróleányokat jó fizetéssel felvesszünk. Bul. Reg. Ferdinand 5., II. emelet. 3661

LAKÁS.

DEZBAN, Moneas-fürdő tószomszédságában kiadó háztartásra berendezett lakás kerítéssel. Cim Kráclitz, Dezna. 3506

MODERN, teljesen új kétszobás, fürdőszobás lakás tisztaságot szerető bérlőknek kiadó Calea Saguna 28. 3660

Lépcsőházi bejárattal kiadó butorozott szoba, fürdőszobával, esetleg ellátással. Ugyanott szerényebb fiatalembernek kiadó különbejárta szoba, teljes ellátással. Bul. Carol 81, I. em., jobbra, ajtó 4.

Tiszta hónaposszobát keresek fürdőszobahasználattal. Cimeket ármegjelöléssel kérem „Urleánynak” jellegű a kiadóhivatalba.

KIADÓ lépcsőházi bejárattal butorozott szoba fürdőszobával, esetleg ellátással. Ugyanott 1—2 szerényebb igényű férfi teljes ellátással butorozott szobát kaphat Bul. Carol 81, I. em. jobb 4. 3663

VÉTEL ÉS FLADÁS

KONYHAKREDENC olson eladó, Str. piru Gheorgne 7., földszint, 1. ajtó, Mandel.

Épületfának való körítfa a cialai erdőgazdálkodásnál eladó. 3665

NATIONAL eontrol-cassa jókarban eladó. Cim a fiókkijelöltjében. 3642

NYÁRI KIARUSITAS a Comisioba: Ebédlok modern complet 4800-tól, Singer varrógépek 1300-tól, nőszoba 2500-tól, Zongora 12 500, uri szoba 6000 lei, 2 angol klubtétel 1500 lei, saloa garnitúrák 3000 leitől, konyhakredencok 700, ezüst tárgyak 3.50 grja, perza szőnyegek, csillárok 500 leitől, 3 ajtos tükrös szekrény, gyermek ágyak, díszlámpák, festmények. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt komisariál zálogház felváltva meghosszabbításokat legolcsóbban vállalunk „COMISIO” biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13. Dácia mellett. 4639

TEKINTSE meg okvetlen mindenki kárakatunkat

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelo otthon! Polgári árák!
Távíratcim: „HUNGARIOTEL”.

Fehér, nyomás nélküli tiszta csomagoló papír 5 kg-os csomagokban 70 leiért kapható az Aradi Közlöny főkiadóiban

ARANYAT. ezüstöt, szőnyeget soha el nem ér. magas árban veszünk Használja ki a kedvező alkalmat. „Comisio” Dácia kávéház mellett 3651

ÜZLETEK.

KERESSEK szeptember vagy októberre központban lévő üzlethelyiséget. Cim a kiadóban. 3664

INGATLAN.

MODERN HAZ 2—4 lakással megvételre kerestetik. Alánlatok „Házvétel” jellegű a kiadóba. Ügynökök kizárva. 3658

KÜLÖNFÉLÉK.

Elloptak a muresparti villasoron egy 14 éves tügegyenruha-öltönyt. Nyomra-vezető 500 lei jutalmat kap. Str. Dumbrava Rosie 37.

Beraktározási rakárban mindenemű ingóságok jutányosan beraktározhatók, előleget is folyósít, Str. Moise Nicoara No. 9., II. Uj hálószoba, fehér leány-szoba, egy I. rendű zongora és egy komplett üzleti berendezés eladó. 3637